DOĞAN KARDEŞ

SAYI 11 AĞUSTOS 1989
AYLIK DERGİ
KDV DAHİL 1.500 TL

Tarama
BlackBishop

DOĞAN KARDEŞ

KİTAPLIĞI-1

Biz Bir Aileyiz

DOĞAN KARDEŞ'İN İLK SAYILARI BOYUNCA İLGİYLE İZLEDİĞİNİZ "BİZ BİR AİLEYİZ" EKİ ŞİMDİ KİTAP OLDU

Fiyatı 3000 TL.

Neşeli günler, sevgili arkadaşlar,

DOĞAN KARDEŞ'in "Geleceğin Ressamları", "Geleceğin Gazetecileri" yarışmalarında ödül kazanan kardeşlerimiz ödüllerini aldılar. Yapı Kredi Bankası'nın İstanbul Yeniköy'deki korusunda keyifli bir gün yaşandı. Ne yazık ki, İstanbul dışında olan bazı kardeşlerimiz törene katılamadılar. Onlara, ödüllerini ayrıca gönderdik. Önümüzdeki yıl, kazanan kardeşlerimizin tümünü İstanbul'da toplayacağız. Mutlaka...

Geçen sayımızda, yarışmalarımızda dereceye giren kardeşlerimizin eserlerine genişçe bir yer ayırmak zorunda olduğumuz için, "İnsanlık Tarihi" başlıklı yeni dizimizi başlatamamıştık. Dizimiz bu sayıda başlıyor. Çok yararlanacağınızdan hiç kuşkumuz yok.

İlk sayımızdan itibaren, 5 ay boyunca verdiğimiz, ve bize gelen mektuplardan, özellikle anne-babalarınızın büyük ilgisini çektiğini anladığımız "Biz Bir Aileyiz" adlı ekimizi kitap haline getirdik. Geçen sayımızda yayımı sona eren "Taşkafa Bilgisayar Öğretiyor" adlı ekimiz de önümüzdeki haftalar içinde kitap halinde satışa çıkacak. Hazırlıkları süren bir başka kitabımız da, Gülten Dayıoğlu'nun derginizde zevkle okuduğunuz Güney Amerika İzlenimleri... "Doğan Kardeş Kitaplığı"nın bu yeni kitabı da pek yakında çıkmış olacak... Sevgili arkadaşlar.

Bu sayımızın kapağı herhalde dikkatinizi çekecektir. Erdoğan Uğurlu ağabeyiniz,Bulgaristan'dan göçe zorlanan Türk çocuklarının bu ülkede yaşadıkları kötü günleri ve anavatana kavuşmaktan duydukları mutluluğu yansıtmaya çalıştı. Bu kardeşlerimizin başlarından geçenleri ve Türkiye'ye nasıl duygular içinde geldiklerini "Haber" bölümümüzde okuyabilirsiniz.

Hepinize kucak dolusu sevgiler...

DOĞAN KARDEŞ

1945'TEN BERİ TÜRK ÇOCUKLARININ DERGİSİ

Sayı 11, Ağustos 1989

Yapı Kredi Yayınları Ltd. Şti.
Meşrutiyet Cad. No. 153, Tepebaşı, İstanbul
Tel: 145 80 80 / 175-185-316 Fax: 144 62 04
Abone Başvuruları İçin Tel: 145 80 80 / 812

Yapı Kredi Yayınları Ltd. Şti. Adına Sahibi: Münir SUBARLAS

Genel Yayın Müdürü ve Sorumlu Yayın Yönetmeni: Turhan ILGAZ
Yayın Kurulu: Enis BATUR, Nazar BÜYÜM, Faik ERTENER, Turhan ILGAZ, Piyale MADRA, Sema Polat ÖĞÜT, Münir SUBARLAS, Nadir Ergin TELCİ
Yayın Danışmanı: Nadir Ergin TELCİ
Sanat Yönetmeni: Erdoğan UĞURLU
Grafik Düzenleme: Erdoğan UĞURLU, Keziban Çapkı ERSOY,
Katkıda Bulunanlar: Sevim AK, Gülçin ALPÖGE, Selma Emiroğlu AYKAN, Tuncay BATIBEKİ, Orhan BURSALI, Orhan BÜYÜKDOĞAN, Erdal ÇETİN, Ercan DİNÇER, Şeyma Gencel DOĞRAMACI, Ali Murat ERKORKMAZ, Şakir GÖKÇEBAĞ, Şehrazat KARAGÖZ, Mehmet Ali KILIÇBAY, Keiko NONAKA, Nabey ÖNDER, Ahmet Namık PARLAK, Ateş SUNAY, İbrahim YILMAZ (Düzelti)
Araştırma Kurulu: Didem GÜRSES, Yonca ATAÇ, Aydın GÖNEL
Reklam ve Pazarlama: Gündüz ETİLİ
Abone ve Bilgiişlem: Figen MANGALTEPE
Kapak Deseni: Erdoğan UĞURLU
Dizgi: Reba
Renk Ayrımı, Film ve Montaj: Laçin Repro
Baskı: CEM OFSET Matbaacılık San. A.Ş.
Dağıtım: GAMEDA

Fiyatı: 1.500.-TL (KDV dahil)
KKTC Fiyatı: 2.000.-TL
Abone Bedeli:
1 Yıllık: 15.000 TL
6 Aylık: 8.000 TL
Yurt Dışı: 40 US $ - 70 DM

DOĞAN KARDEŞ POSTASI

ARKADAŞLARIM VAR BENİM

Benim bir arkadaşım var
Adı Aycan,
Sadece Aycan değil
Tam kırk tane arkadaşım var benim.
Sadece sınıftaki kırk arkadaşım yok
Kardeşim, ablam
Türkiye'deki bütün çocuklar benim arkadaşlarım.
Ne demişler "Bütün dünya çocukları kardeştir."

Filiz GÜRE

İSTANBUL'UM

Canım İstanbul'um benim,
Sanki anam babam benim,
Kucaklayacaktım ben
Kolum uzun olsaydı.

Canım İstanbul'um benim
Sanki kelebeğim benim
Bir erişebilseydim!
Senin her yerini gezmek için

Canım İstanbul'um benim
Sanki sevincim benim
Sanki yuvam benim
Canım İstanbul'um benim

Müge MUTLUDOĞAN

Esra Hekimoğlu'nun barış ve özgürlük dolu şiiri, 6 Ağustos 1945'de yalnız Hiroşima'ya değil tüm insanlık onurunu yaralayan Atom bombasının atılışının 44. yılına rastladı.

DAVET

Pırıl pırıl bir bahar günü
Neşe içinde tüm çocuklar
Bugün bayramı var çocukların
Hepsi mutlu, hepsi umutlu
İşte seyrediyorum hepinizi
Kırmızı başlıklı gelincik kız
Siyah benekli kelebek çocuk
Pamuk prenses, yedi cüceler
Kürsüde şiir okuyan küçük asker
Selam sana bayrağım
Sana şiir okuyan kardeşim
Günümüz mutlu bayramımız umutlu olsun
Duydun mu kardeşim bu mutlu günümü
Sen de haykır kardeşim bu mutlu günümü
Sen de haykır dünyaya duyuralım sesimizi
Şenliğimize gel! Asyalı, Avrupalı, Amerikalı, Afrikalı kardeşim
Dileğimiz tüm dünya çocuklarıyla bu sevinci paylaşmak
Savaş kelimesinden uzak
Sevgi ile uzatalım ellerimizi
Yüreklerimiz sevgi dolsun
Kıralım tüm silahları
Silelim bu dünyadan
"Nükleer Savaş" adını!

Esra HEKİMOĞLU

SAAT

Nedir bizi sabahları
Çalarak uyandıran
Kare, yuvarlak, üçgen
Hep saatlerdir onlar

Nasıl olursa olsun,
Bizi zamanında uyandırırlar
Başta kızarız saate ama
Sonra başlarız yeni bir güne

Ama gene de ben çok,
Seviyorum saatimi
O olmasa nasıl kalkarım sabahları
Kim uyarır beni "Uyan sabah oldu" diye.

Zerrin AKÇAL

ÖĞRETMENİM

Bahçemde çiçeksin
Tatlı dilli meleksin
Uçan bir kelebeksin
Benim canım öğretmenim.

Bastım altı yaşına
Geldim senin karşına
Çok şey öğrettin bana
Benim canım öğretmenim.

Annem gibisin,
Babam gibisin,
Bize bilgi verirsin
Benim canım öğretmenim.

Murat ÖZGAN

SEVGİLİ DOĞAN KARDEŞ

SİZE BİR RESİM GÖNDERİYORUM. RESİMLEDİĞİM OLAY BİR KEZ BAŞIMDAN GEÇTİĞİ İÇİN BU KONUYU SEÇTİM.

CANIM ANNEM

Sen benim sevgim,
Sen benim şefkâtimsin.
Dünyaların güzeli,
Canım annem.

Sevincinle bir başka,
Ağlamanla bir başkasın
Dünyaların gözdesi,
Canım annem.

Güldüğün zaman
sevinir.
Ağladığın zaman
üzülürüm.
Dünyaların annesi
Canım annem.

İlknur Zeynep YILMAZOĞLU

TİYATRO

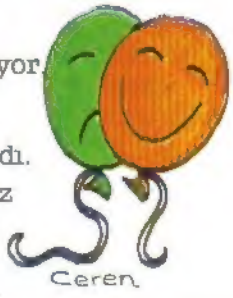

İşte perde açılıyor
İşte oyuncular
dolaşıyorlar
İşte oyun başladı.

Seyirciler sessiz
Ve bu güzel bir
Sessizlik

Ceren

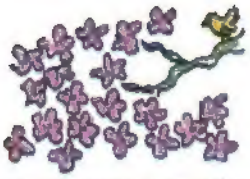

BAHARDA DOĞA

Doğa açıyor renk renk
Şu meyvelere bakın
Şu yeşil çayırlara
Şu ağaçlara
Şu gümüş mavisi gibi göge
Şu kavağa bakın solmuş
mu
Ne kötü
İşte doğa böyle
Şu akan dereye bakın
Şırıl şırıl akıyor

Mine BAYRAK

VİTAMİNLER

Havuç gözleri korur,
Elma dişleri korur,
Et kanı çoğaltır,
Ama bunlar saymakla
bitmez.

Yurtta Dünyada
Şehirlerde ülkelerde
Dostluk sevgiyi korur.

Gökay Yöndem

ATATÜRK'ÜN BERGAMA'YA GELİŞİ

13 Nisan'da gelmiş Atam,
Dedemin söylediğine göre
Bergama'ya
Dedemi görmeliydiniz,
anlatırken,
Gözleri sulanıyordu
durmadan dinlenmeden,

Dedem de gitmiş törene
Ata'nın geleceği 13
Nisan'da,
Herkes sevinç doluymuş,
Ellerinde bayraklarla.

Nil GÜLEÇ

NASRETTİN HOCA

Arsız adamın biri hocaya misafir olmuş. Hoca misafiri yedirmiş, içirmiş. Misafir tavanda asılı ayvaları görmüş. Canı ayva yemek istemiş.

Arsız misafir şarkı uydurmuş.

– "Ah bizimkiler, vah bizimkiler, yatarken ayva yerler..."

Hoca arsız misafirinin ne istediğini anlamış, ama ona bir ders vermek için oda bir şarkı uydurup söylemeye başlamış.

– "Bizde öyle adet yoktur. Saklarlarda kışın yerler, demiş...

İrem ÖZDEK

EVE GEL

Öğretmen Hayat Bilgisi dersinde çocuklara sormuş:

– Çocuklar, kimler cennete gitmek ister?

Herkes parmak kaldırmış. Yalnız arka sırada oturan Zeynep parmak kaldırmamış. Öğretmen sormuş:

– Zeynep, sen cennete gitmek istemiyormusun? demiş.

– Çok isterim ama annem okuldan çıkınca doğru eve gel dedi diye cevap vermiş.

Cem ÖRSEL

ÖNEMLİ SORU

Ali birgün babasına:

– Baba sana çok önemli birşey soracağım.

– Sor bakalım.

– Madem, benim iki gözüm var, öyleyse neden seni birtane görüyorum?

Birce Kayalar

SUBAYMIŞ

Tunç, sınıfa yine kalemsiz gelmişti. Öğretmen kızdı:

– Yine mi kalemin yok Tunç? Bu kaçıncı oluyor? Sen tıpkı tüfeksiz bir askere benziyorsun. Cevap ver bakalım, tüfeksiz asker olur mu? Dedi.

Tunç düşünmeden cevap verdi:

– Olur efendim, Subay olur! dedi.

Gökay YÖNDEM

KARINCA

Sen küçüksün küçücüksün,
Karıncasın sen evet,
Cüce misin nesin sen?
Dağlar kadar değilsin,
Karıncasın sen evet.
Dev de değilsin ama,
Nesin sen bidiklik?
Ama sen çok küçüksün
Karıncasın sen evet.

SERTAÇ ERBAYSAL

EL ELDEN ÜSTÜNDÜR

Bir maymun varmış, herkese yalan söyler, kandırırmış. Bir gün hayvanlar toplanıp maymuna bir oyun oynamaya karar vermişler.

Tavşan,
– Ben maymuna iyi bir ders vereceğim, demiş. Maymunun yanına gitmiş.

Tavşan,
– Bak şu dalda muz var, demiş.
– Hani, nerde?
– Ancak o dala gidersen görürsün.

Dalda diken varmış. Maymun daldan dala atlayarak o dala gelmiş. Ayağını bastığında diken batmış. Hayvanlar alkışlamışlar tavşanı.

Maymun,
– Beni kandırdın.
– Eee, el elden üstündür.

UMUT DEMİRCİ

KİTAP

Kitap arkadaştır bize,
Kitap bilgidir bize,
Kitap kardeştir bize,
Ey sevgili kitap!
Canım sıkılınca,
Koşarım kitaba,
Nasıl bir sevgidir bu?
Ey sevgili kitap!

MEHMET ADANIR

ARI BALI

Bir arım vardı benim,
Her gün bize bal getirir,
Bu balları nereden nasıl getirir bize?
"Vız vız" dedi bir gün bana,
Uçtu gitti çok uzaklara.
Geri gelsin istedim,
"Hep bal getirsin" dedim.

MEHMET İNCEKEREOĞLU

BİR ANI

Donuk bakışlarla ilerleyen bir adam. İlk bakışta belki sizi korkutacak, ürkütecek bir insan. İri gözleri, kalın, çatık kaşları altında ne de sert bakıyor. Soğuktan ceplerine sokamadığı bozulmuş elma gibi yeşilli morlu elleri kimbilir ne çok kez dua için gökyüzüne yükseliyordur. O biletleri satabilmek maksadıyla her gün Bostancı'nın o karanlık,tıklım, tıklım alt geçitinde beni ve benim gibileri bekler oldu.

Biletlerine niye çok rağbet ediyorum bilmiyorum.Hani uğurlu olsalar... Belki de yalnız, çaresiz haline acıyorum. Sokak sokak yürümekten yırtılmış, artık isyan eden bez pabuçları, astarı sökülüp sarkmış,çamurlu incecik pardesü, onu ne kadar ısıtabilir?

Önünden her geçişimde eskiden bembeyaz olan şapkasını çıkarıp asilce selam verir. Ama beni bir gülme tutar. Seyrekleşen, kimi yerlerinde hiç olmayan saçları, bana başıboş çıkmış seyrek otları hatırlatır. İşte pek nadir rastladığım gülüşünü böylece yakalıyorum. Önce gözlerinde bir ışıltı, şakaklarında gerilme ve gamzeleri...

Belki de onu güleryüzlü görebilmek için uzatıyorum yolumu. O kır sakallı, talihsiz, talih piyangocusunu okula girmeden önce anımsamak, unutulmak istemeyen ihtiyarı unutmamak için...

EBRU DURMUŞ.

Yaşlı çiftin tavukları

Canan öğretmenimin anlattığı yaşanmış, ilginç bir olayı size de anlatmak istiyorum. Benim çok hoşuma gitmişti, bakalım siz beğenecek misiniz?

Öğretmenimin yazlık evlerinin yan bahçesinde oturan yaşlı bir karı-koca varmış. Yaşlı komşular başka bir ülkeden gelip, Türkiye'ye yerleşmiş. Bahçelerinde de tavuk, horoz, kedi, köpek gibi birçok hayvan besliyorlarmış.

Günlerden bir gün yaşlı nine onların geleneksel içkisi olan ve üzümden yapılan içeceği hazırlamaya koyulmuş. Bir kaba üzümleri doldurup, içine başka malzemeler de koyduktan sonra pencerenin önüne bırakmış. Bunu gören bütün tavuklar, civcivler kendilerine konmuş yem sanarak, koşup gelmişler. Başlamışlar yemeye. Aradan birkaç saat geçmiş geçmemiş bütün hayvancıklar sanki can çekişircesine başlamışlar bağırmaya. Koşup gelen ev sahipleri birde ne görsünler? Bütün tavuklar yerlere serilmiş, tepinip durmuyor mu!...

Ne yaptı, ne ettilerse de fayda verməmiş. Bir süre sonra hepsi hareketsiz yere serilmiş.

Hayvanlarını çok seven yaşlı karı-koca bu işe çok üzülmüşler. Bu kadar tavuğu ne yapacaklarını düşünmüşler. Yaşlı kadının aklına çok güzel bir fikir gelmiş. Başlamış tavukların, civcivlerin tüylerini yolmaya. Hiç olmazsa tüylerinden yastık yapar, kullandıkça onları hatırlarım diye düşünmüş. Bir yandan ağlıyor, bir yandan tüylerini yoluyormuş.

Sabah olunca pencerenin önünden bir şeylerin geçtiğini fark eden yaşlılar, koşup dışarı çıkmışlar. Bir an gözlerine inanamamışlar. Gördükleri kendi tavukları değil miymiş!.. Bir o yana bir bu yana sevinçle koşturuyorlarmış. Yaşlı nine ile dede şaşkınlık ve mutluluktan ne yapacaklarını bilememişler... Meğer tavuklar hazırlanan içeceğin etkisiyle sarhoş olup, kendilerinden geçmiş. Düşünün bir kez... tüyleri yolunmuş, çıplak çıplak dolaşan bir sürü tavuk ve civciv... Herhalde biz olsak çok gülerdik bu hallerine. Ama yaşlıları bir düşüncedir almış. "Önümüz kış, bunlar o soğuklarda ne yaparlar?" diye...

Sonunda akıllarına güzel bir fikir gelmiş. Oturmuşlar koltuklarına. Ellerinde şişler ve yünler... başlamışlar yün örmeye.

Hepsi için tek tek giysi örüp, giydirmişler.

Bu halde kimbilir nasıl görünüyorlardı. Keşke biz de orada olsaydık diye düşündüm.

Arzu Bilgem

HABERLER

"GELECEĞİN RESSAMLARI, GELECEĞİN GAZETECİLERİ YARIŞMASI" ÖDÜL TÖRENİ

Dergimizin Genel Yayın Müdürü Turhan İlgaz, konuklara ödüllendirmeyle ilgili bilgi veriyor.

Doğan Kardeş'in büyük yarışmasının sonuçlarını geçen sayımızda sizlere duyurmuştuk. Bu duyurunun hemen sonrasında, Yapı-Kredi Bankasının Yeniköy'deki korusunda ödül töreni yapıldı. Törene, yarışmada başarılı olan kardeşlerimiz ile Doğan Kardeş ilgilileri katıldılar.

Törenin onur konuğu, Doğan Kardeşi'in anne babalarımızın okuduğu dönemde çıkmasında büyük emeği geçen Selma Emiroğlu idi. Resme ve karikatüre karşı merakı ve yeteneğiyle dikkat çeken küçük Selma'yı Cemal Nadir elinden tutup Doğan Kardeş'e getirmişti. Selma Emiroğlu, o yaşlarda, Doğan Kardeş'in ilk sayılarının kapaklarını yapmıştı.

Tören öncesinde, kardeşlerimizin yarışma için gönderdikleri resimleri inceleyen Selma Emiroğlu, herbiri için "harika" demekten kendini alamıyor, Türk çocuklarının resim yeteneklerini övüyordu. Olanaklar iyi kullanıldığında, yetenekli genç kardeşlerimizin dünya çapında başarı elde edebilecekleri söylüyordu.

Tören sırasında biraraya gelme fırsatı bulan kardeşlerimiz ise bir anda kaynaştılar. Aralarında yararlı bir iletişim kuruldu. Uğraşlarından dolayı ödüllendirilmek kardeşlerimizi oldukça sevindirmiş olmalıydı. Kendileriyle birlikte gelen anne babaları da, bu tür ödüllendirmelerin, çocukları uğraşlarında teşvik ettiğini belirterek Doğan Kardeş'e teşekkür ettiler.

Bu arada, kardeşlerimizle, Doğan Kardeş ilgilileri arasında ilginç konuşmalar oldu. Örneğin Gazetecilik yarışması ikincisi Utkan Boyacıoğlu, özellikle çocuk yayınlarının "ilkeli" olması gerektiğini belirtiyor ve "Bazı çocuk dergilerinin, şeker, oyuncak gibi hediyelerle okuyucu çekmeye çalışmaları, ne derece ilkeli olduklarını gösteriyor." diyordu.

Bir başka ilginç olay da, Resim yarışmamızda mansiyon kazanan M. Melis BİLGİN'in küçük kardeşinin de ödül istemesiydi. "Ben de ödül isterim!." diye ağlıyor ve hiç birşey kendisini sakinleştirmiyordu. Biz de küçük bir tören düzenledik ve kendisine Doğan Kardeş armağan ettik.

Resim Yarışması birinci Verka Uygur, Selma Emiroğlu'ndan ödülünü alırken.

Gazetecilik yarışması ikincisi, Utkan Boyacıoğlu ödülünü aldıktan sonra...

Resim yarışması üçüncüsü Berna Ala, konukların alkışlarına teşekkür ediyor.

Resim yarışmasında mansiyon kazanan Melis Bilgin'in ödül isteyen kardeşi, ödülünü aldıktan sonra.

BULGARİSTAN'DAN GELEN KARDEŞLERİMİZ ANAVATANA KAVUŞMAKTAN MUTLU...

Biliyorsunuz, komşumuz Bulgaristan, hepimizi isyan ettiren bir tutumla, bu ülkede yaşayan Türklere ağır baskılar uyguluyor. Baskılara direnen soydaşlarımızı ise göçe zorluyor.. Her gün trenle Türkiye'ye gelen Türk ailelerin çocukları bakın neler anlatıyorlar...

Kapıkule'ye artık günde iki kez gelmeye başlayan "utanç treni" Bulgaristan'dan çocukları da getiriyor... Kızlı-erkekli minikler, göçe zorlanıp sınırdışı edilen ana-babalarının yanında, gözlerinde yeni bir ülkeye, yeni bir vatana ayak basışın heyecanı okunarak geliyorlar.. Büyükler, geride bırakılan yakınlar ve gelecekte karşılaşılabilecek zorlukların kaygısını taşırken, çocuklar olaya "ilginç bir macera" gözüyle bakıyorlar. Ama onların da buruklukları, gönül kırıklıkları yok değil.. Hepsi de Türklere ağır baskılar uygulanan Bulgaristan'dan anayurda geldikleri için sevinç duyuyorlar. Ama bu arada, buruklularını da dile getiriyorlar. Sekiz yaşındaki Metin Mehmetoğlu şunları anlatıyor:

"— Bulgaristan'da ikinci sınıfa gidiyordum. Türkçe ders göremiyorduk. Adımı Malin Malanov olarak değiştirdiler. Bu adı hiç sevmiyordum. Ama okulumda Türk olsun, Bulgar olsun çok sevdiğim arkadaşlarım vardı. Onlardan ayrılmak beni üzdü.. Türkiye'ye gelmekten, burada Türkçe okumak, kendi adımı kullanmak olanağını bulacağım için de sevinçliyim."

Şunlar da, Razgrad'lı küçük Nevin Hasanova'nın söyledikleri:

"— Annem-babam bana hep Türkiye'yi anlatırlardı. Onlar gibi benim de gözümde Türkiye tüterdi.. Artık Türkiye'mize kavuştuk. En çok, derslerimi Türkçe okuyabileceğime seviniyorum. Tek üzüntüm, Razgrad'daki arkadaşlarımdan ayrılmak."

Hepsinin derdi ortak: Zorla Bulgarlaştırılmak, adlarının değiştirilmesi, Türkçe okuyamamak... Ama geride bıraktıkları arkadaşlarını da özlüyorlar...

Utanç treninin getirdiği küçük soydaşların tümü, Bulgaristan'daki arkadaşlarından ayrılmanın üzüntüsünü paylaşıyorlar "Arkadaşlarımız" derken, Türk Bulgar ayırmıyorlar. Levent ve Oktay Şükrüoğlu kardeşler şöyle diyorlar

"— Babamız 82 ve 90 kilolarda serbest stilde bir güreş şampiyonu. Çok madalyası var . Biz de güreş çalışıyorduk. Bulgar güreş hocamızı çok severdik. Bizi çok iyi yetiştirirdi. Okulda çok Bulgar arkadaşımız vardı, hepsiyle kardeş gibıydık. Biz ayrılırken arkadaşlarımız ve öğretmenlerimiz çok üzulduler."

Şükrüoğlu kardeşlerden Levent, Razgrad'da güreş genç takımında güreşiyormuş.. Çok başarılı bir yıldız güreşçiymiş "En büyük amacım, ay yıldızlı formayı giyebilmek." diyor

Şımdı de Bilgin Akifoğlu'nun anlattıkları.

" Bulgaristan'dakı Türk ve Bulgar arkadaşlarımı çok seviyordum. Ama Turkıye'de de çok ıyı arkadaşlar edineceğime emınım Bıze orada Turkçe ders okutmuyorlardı. Okulda Türkçe konuşmak bile yasaktı Şımdi, anayurtta Türkçe ders okuyacağım için sevinçten ıçım içime sığmıyor."

Sunay Raimoğlu, Emine Mahmutoğlu, İsmail Mahmutoğlu da, ana-babalarıyla birlikte Şumnu'daki evlerinden kopup gelenlerden.. Bu küçükler, Şumnu'nun Enverler kasabasında Mayıs ayında yapılan yürüyuşte polislerin çocuklara bile acımadığını, onları da dövdüklerini anlatıyorlar

Zaide Alioğlu adlı küçük, şunları söyledı

" Ismimi Elena Kurbanova diye değiştirdiler Burada Türkçe ismimle çağırılmak çok hoşuma gıdiyor. Bulgaristan'da beşinci sınıfa devam ediyordum. Ama Türkçe yazmayı bilmiyordum. Bize öğretmiyorlardı İlk işim, Türkçeyi çok iyi okuyup yazmak olacak."

Göçe zorlanıp sınır dışı edilen aileleriyle Türkiye'ye gelen kardeşlerimiz özgürlüğün tadını çıkarıyorlar

Doğan Kardeş'i

YARATANLAR

CEMAL NADİR GÜLER

Anlatan: Selma EMİROĞLU-AYKAN

Cemal Nadir Guler ve kızı

Bazı insanlar vardır ki kimseye [illegible] ot gibi yaşar ve ölürler. [illegible] içine 10 kişilik bir [illegible] bırakarak giderler. Cemal Nadir de işte böyle [illegible] yaşamlı, çevresine yararlı gerçek bir insandı.

1902 yılında bir gün Bursa'da kocaman mavi gözlü, kıvırcık saçlı bir bebek dünyaya geldi. Çok sevinen annesi, babası Cemal Nadir adını verdiler bu bebeğe. Nadir ender anlamına gelir ya, bu çocuk da ilerde gerçekten ender bir insan olacaktı. Çok akıllıydı bir kere, büyüdükçe herşeyin nedenini arıyor, öğrenmeye çalışıyordu. Babası hattatlı Cemal'in, yani yazı ustasıydı, büyük levhalara siyah boya ile ve kocaman eski harflerle Bursa'nın o eski güzel camileri için yazılar yazıyordu. Küçük Cemal, babası çalışırken seyretmeğe bayılıyordu. O zamanlar resim yapmak günah sayılırdı, fakat o bu yazıların içinde gizli acaib resimler görür gibi oluyordu. 5 6 yaşlarında iken eline geçen bir kömür parçası ile bahçenin, çeşmenin duvarlarına ağaç, ev, kedi, adam resimleri çizdi "Bir daha yapma" dediler ona, "evin duvarlarını kirletiyorsun, hem de günahtır!". Çocuk düşündü, "belki sokak duvarlarına çizersem o kadar günah olmaz" diye. Cin gibi gözleriyle herşeyin herkesin komik yanlarını görüyordu. Böylece dar sokakların duvarlarını, zerzevatçı, sucu, mahalle bekçisi, imam efendi, ve komşu amcalarını karikatürleriyle doldurmaya başladı. Bazıları güldüler buna. Bazı kişiler çok kızdılar ve çocuğu gördükleri yerde kovaladılar.

Cemal Nadir ortaokulu bitirdiğinde dar gelirli ailesine nasıl yardımcı olacağını düşünmeğe başladı, para kazanması gerekliydi. Birgün iş aramaya gideceği sıra delinen ayakkabısından başparmağının dışarı baktığını görünce, siyah boya ile boyayıverdi onu. Bir zaman tabelacılık yaptı, bir yandan da Bursa'nın doğal güzelliklerini resimliyordu. Bir süre resim öğretmenliği de yaparken, bazı karikatürler çizerek İstanbul'daki dergilere yolladı. Diken ismli dergi eserlerini basmaya başladı.

Bursa'da o devirde kadınlar çarşaflar, erkekler de cübbelerle dolaşıyor, ulaşım için atlara, eşeklere binıyorlardı. Cemal Nadir ise daha modern bir yaşam düşlüyordu. Ah, bir bisikleti bari olsaydı, oysaki bütün Bursa'daki bisikletlerin sayısı 5'i geçmezdi o sıralar. Ama birgün bir arkadaşı kendisininkini getirip bir zaman için ona bırakmaz mı? Cemal Nadir uçtu sevinçten, hemen üzerine atlayıp mahallesinde şöyle bir dolaşmak istedi. Ama böyle tekerlekli bir canavarı ilk defa gören bir köpekçik havlayarak peşine takıldı. Onu duyan öbür mahalle köpekleri de koşup geldiler. Cemal Nadir pedala kuvvet kaçmaya çalışırken, otlamaya götürülen iki dana -bu gösteriyi çok beğenmiş olmalılar ki böğüre, çığıra peşine takıldılar. En arkadan danaların çobanı olan çocuk elinde değnekle koşuyor, onu katıla katıla gülen başka çocuklar izliyor ve bir gürültüdür kopuyordu. Sonunda Cemal Nadir bir ağaç dalına asılıp paçayı kurtardı ve oracıkta bisiklet sevdasından vaz geçti, İstanbul'a göçüp, vapura, tramvaya, tünele binmeyi yeğledi. Zaten İstanbul dergilerinde karikatürleri devamlı basılır ve çok beğenilir olmuştu. Bir zaman sonra eşi ve minicik kızı ile İstanbul'a yerleşti. Sırası ile Akşam, Cumhuriyet gazetelerinde Akbaba, Köroğlu ve birçok dergilerde çalıştı. Amca Bey isimli bir tip yarattı, bunu Dalkavuk, Akla Kara ve Dede ile To-

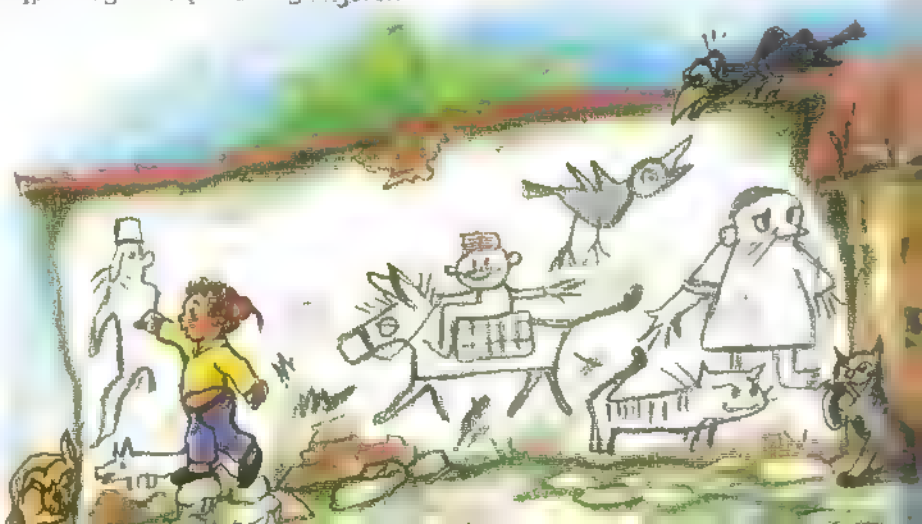

run gibi bir sürü tipler daha izlediler Arkadaş ısimli çok güzel bir çocuk dergisi bir süre sonra da Amca Bey isımlı bır mizah gazetesı çıkararak, sayfalarında bir alay genç karikatürcünün eserlerıne de yer verdi, onları yürekledirdi. Bunların arasında Ali Ulvi, Semıh Balcıoğlu, Selma Emiroğlu'nu da sayabılırız

Cemal Nadir 2. dünya savaşı sırasında savaşı, kavgayı, kötülukleri yeren, barışı, sevgiyi, dostluğu öven birbirinden değerli, düşündürücü karikatürler çizdi. 1945 yılında ilk defa yayınlanan Doğan Kardeş dergısıne Tarzan Türkiye'de isımli bir serüven çizdiği sıralar Selma Emiroğlu'nu da bu dergide tanıtarak Doğan Kardeş'in sürekli çizeri olmasını sağladı. Cemal Nadir çok okuyan, çok düşünen, kendisini sürekli geliştiren bir kışiliğe sahıpti. Yurt dışında da tanınmaya başlamıştı ve daha yapacağı çok ış vardı İki yabancı dil öğrenecek, keman çalmaya başlayacak, çocuklar için çizgi filmler hazırlayacaktı. Ne yazık ki henüz çok genç bir yaşta hastalandı, kısa zaman sonra da bu dünyadan ayrılarak onu çok seven okurlarını, dostlarını büyük üzüntü ıçinde bıraktı. Cenazesine İstabul halkının büyuk bır kısmı katıldı Bütün sevgilerini ve saygılarını getirdikleri çiçeklerle beraber onun mezarına bıraktılar. Bazı insanlar vardır kı kımseye yararı olmadan uzun yıllar ot gibi yaşar ve ölürler Bazıları ıse kısacık bır yaşam ıçine, 10 kışilik bir ömrü sığdırır, arkalarında derin izler bırakarak gıderler. Cemal Nadir'de ışte boyle dopdolu yaşamlı, çevresine yararlı gerçek bir ınsandı

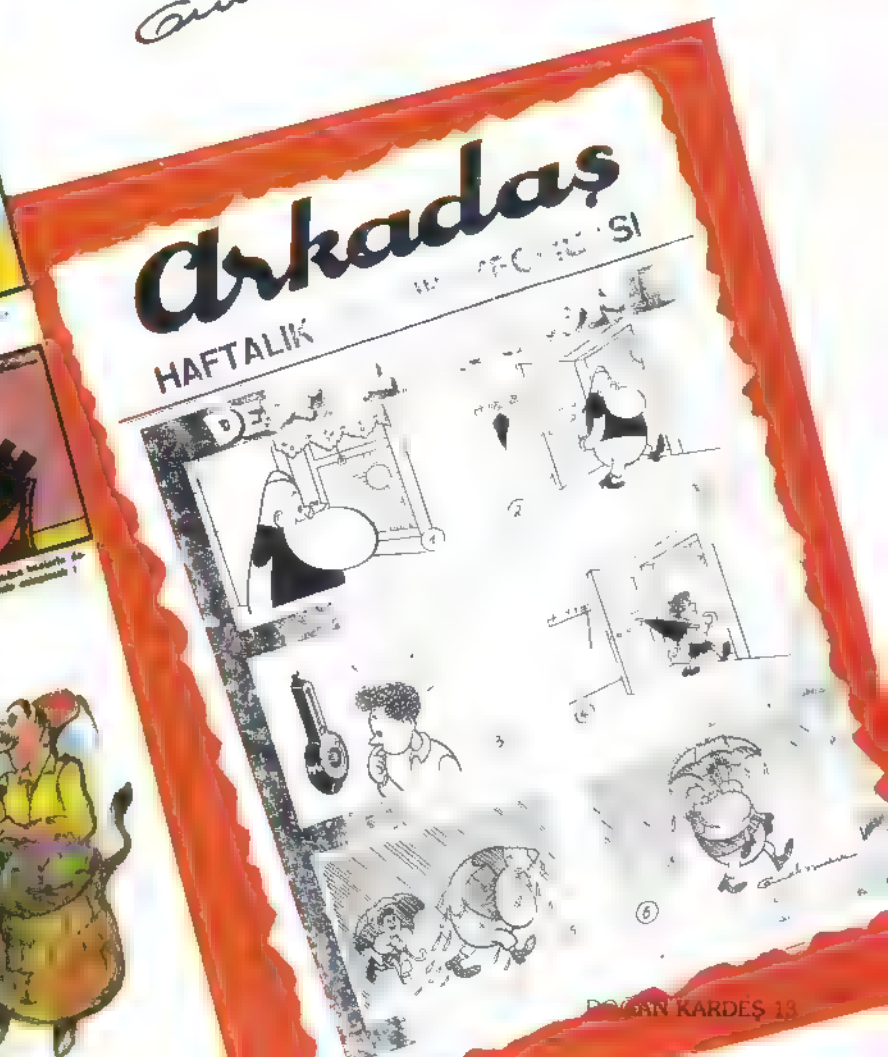

İNSANLIK TARİHİ

YAZAN: Dr. Mehmet Ali Kılıçbay
RESİMLEYEN: Tuncay Batıbaki

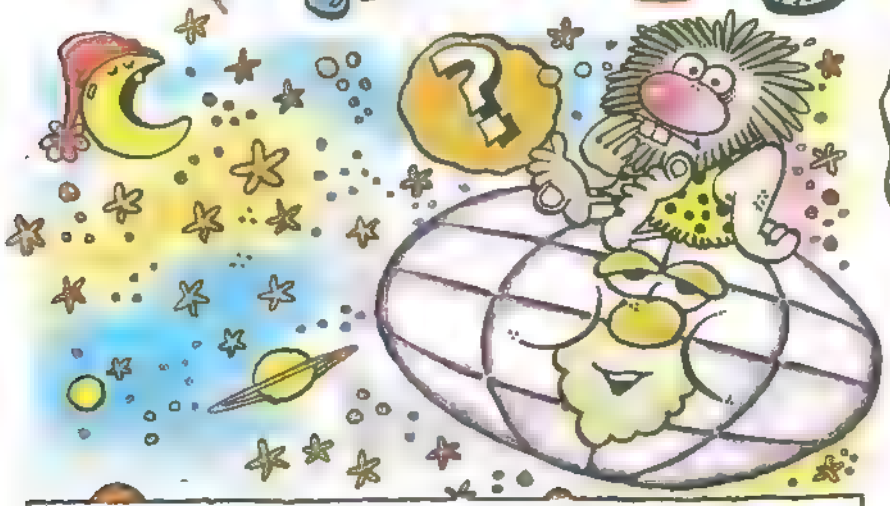

İNSANLAR ÇOK ESKİLERDEN BERİ GEÇMİŞLERİNE MERAK DUYMUŞLARDIR. ÇÜNKÜ, TÜM CANLILAR İÇİNDE YALNIZCA İNSANLARIN GEÇMİŞİ, BUGÜNLERDEN FARKLIDIR DA ONDAN, BU NEDENLE GEÇMİŞTEKİ DEĞİŞMELERİ İNCELEYEN TARİH BİLİMİ İNSANIN DİĞER CANLILARDAN FARKLI OLDUĞU BİLGİSİNİN ÜRETİLDİĞİ AYRICALIKLI BİR ALAN OLUŞTURMAKTADIR

ÖNCELERİ EFSANELER, MASALLAR VE SÖYLENCELER BİÇİMİNDE ANLATILAN BU GEÇMİŞ, SONRADAN YAVAŞ YAVAŞ DAHA BİLİMSEL HALE GELMEYE BAŞLAMIŞ

VE TARİHÇİLER ATALARININ BIRAKTIKLARI ÇEŞİTLİ MALZEME VE BELGELERDEN HAREKET EDEREK, ADETA İZ SÜREREK, GEÇMİŞİ YENİDEN OLUŞTURMAK ÜZERE KULLANMAYA BAŞLAMIŞLARDIR. O HALDE TARİHİ BİR YAP-BOZ TAHTASINA BENZETEBİLİRİZ. BU TAHTANIN BAZI PARÇALARI BULUNMUŞTUR, AMA BULUNMAYANLARIN NELER OLABİLECEKLERİNİN TAHMİNİ DE TARİHÇİYE DÜŞMEKTEDİR

TARİHÇİ BU TAHMİN İŞİNİ YAPARKEN, TAHTANIN TÜMÜ HAKKINDA, YANİ TARİHİN İNCELEDİĞİ BÖLÜMÜNÜN BÜTÜNÜ HAKKINDA DA BİR TAHMİN YAPMAKTADIR. BUNU YAPMASI ZORUNLUDUR, YOKSA BOŞLUKLARI ANLAMLI VE TUTARLI BİR BİÇİMDE DOLDURMASI MÜMKÜN OLAMAZ. BUNA KURAMSAL ÇERÇEVE ADINI VERİYORUZ.

BUGÜN HER TARİHÇİ BELLİ BİR KURAMSAL ÇERÇEVEDEN HAREKET ETMEKTE VE GEÇMİŞİ BU KAVRAYIŞ KALIBINA GÖRE, ANLAŞILIR VE MÜMKÜN OLABİLECEK BİR ŞEKİLDE YENİDEN KURMAYA GAYRET ETMEKTEDİR

BENİM SİZE BURADA ANLATACAĞIM İNSANLIK TARİHİ, TARİHİN TÜMÜNÜ KAPSAMINA ALMAKTADIR VE ÇOK BÜYÜK BİR YAZ-BOZ TAHTASI MEYDANA GETİRMEKTEDİR. BU NEDENLE DE, DİĞER DÖNEM TARİHLERİNE GÖRE BOŞLUKLARI ÇOK DAHA FAZLA MİKTARDADIR.

İSTERSENİZ BİR ÖRNEKLE, DURUMU DAHA AÇIK HALE GETİREYİM. ÖNÜMÜZDEKİ "TARİH" ADINI VERDİĞİMİZ YAZ-BOZ TAHTASININ YUKARI KISIMLARININ ESKİ TARİHLERE DENK DÜŞTÜĞÜNÜ, AŞAĞIYA İNİLDİKÇE GÜNÜMÜZE YAKLAŞILDIĞINI DÜŞÜNÜN.

BU DURUMDA TAHTAMIZIN YUKARI KISIMLARI ADETA TAMAMEN BOŞKEN, AŞAĞI KISIMLARDA İSE BOŞLUKLAR ÇOK AZALMIŞ DURUMDADIR.

BUNUN ANLAMI, ZAMAN İÇİNDE NE KADAR GERİYE GİDERSEK TARİHÇİ OLARAK, YANILMA OLASILIĞIMIZIN O KADAR ARTTIĞIDIR.

SİZE BİRAZ ÖNCE HER TARİHÇİNİN BU BOŞLUKLARI BELLİ BİR KURAMSAL ÇERÇEVENİN İÇİNDE KALARAK DOLDURDUĞUNU SÖYLEMİŞTİM.

TARİH

BENİM KURAMSAL ÇERÇEVEM İSE, İNSANLIĞIN BAZEN KESİNTİYE UĞRASA DA, HEP DEĞİŞEN BİR SÜREÇ İÇİNDE YAŞADIĞIDIR

BU DEĞİŞMEYE NEDEN OLAN TEMEL UYGARLIK OLGUSUDUR.

uygarlık nedir?

İNSANLAR DÜNYA ÜZERİNDE VAROLDUKLARI ANDAN İTİBAREN, BUGÜNKÜNE BENZEYEN BİR YAŞAM BİÇİMİ GELİŞTİREBİLMEK İÇİN ÇOK UĞRAŞMIŞLAR.

BAŞLANGIÇTA DOĞANIN ZAYIF CANLILARINDAN BİRİ OLAN İNSAN, DİĞER CANLILARA VE DOĞANIN BEKLENMEDİK OLAYLARINA KARŞI KORUNABİLMEK İÇİN AKLINI DİĞER HAYVANLARDAN DAHA FAZLA KULLANMAK ZORUNDA KALMIŞTIR.

1

AMA AKLINI KULLANABİLMESİ İÇİN DE, BUNU YAPMAK ZORUNDA KALMASI GEREKMİŞTİR. YANİ AKLINI KULLANMADAN YAŞAYABİLDİĞİ DOĞAL ORTAMINDAN UZAKLAŞMASI GEREKMİŞTİR.

2

İNSANIN, AKLINI BİR SİLÂH OLARAK KULLANAN BİR CANLI TÜRÜ HALİNE GELMESİ, ONUN SÜREKLİ BİR DEĞİŞİM İÇİNDE YAŞAMASINA YOL AÇMIŞTIR. ZATEN TARİHİN YANİ DEĞİŞMENİN YALNIZCA İNSANLARA ÖZGÜ OLMASININ DA NEDENİ BUDUR.

SÜREKLİ BİR DEĞİŞİM İÇİNDE OLAN İNSAN, DOĞANIN VERDİKLERİYLE YETİNMEK YERİNE, DOĞAYI KENDİ İHTİYAÇLARI DOĞRULTUSUNDA ÖRGÜTLEMEYE BAŞLADIĞI AN, UYGARLIĞA BAŞLAMIŞ OLMAKTADIR.

YANI UZAK ATALARIMIZ İLK KEZ TARIMI İCAT EDEREK, BİTKİLERİ DOĞANIN KENDİ YAPISINDA OLDUĞUNDAN FARKLI BİR ŞEKİLDE VE İSTEDİKLERİ YER VE ZAMANDA ELDE ETMEYE BAŞLADIKLARINDA, ÜRETİM DENİLEN OLGUYU DA YARATMIŞLARDIR. ÜRETİM OLGUSUNUN ORTAYA ÇIKMASI İNSANIN BESLENMESİ VE DİĞER İHTİYAÇLARI İÇİN DOĞANIN VERDİKLERİYLE YETİNME ZORUNLULUĞUNDAN KURTULMASI ANLAMINA GELMEKTEDİR.

BUNUN YANI SIRA, ÜRETİMİN İNSANIN İHTİYAÇLARINI AŞAN MİKTARDA OLMASI, BAZI İNSANLARIN ÜRETİM DIŞI ALANLARDA İŞ GÖRMELERİNE OLANAK TANIMIŞ, BÖYLECE UYGARLIĞIN TEMEL GÖSTERGELERİ ARASINDA YER ALAN BİLİM, SANAT, YÖNETİM GİBİ KURUMLAR BU SAYEDE ORTAYA ÇIKABİLMİŞLERDİR.

AYRICA, ÜRETİM İNSANLARIN YERLEŞİK HALE GELMELERİNE VE BÖYLECE KÜLTÜREL OLANAKLARINI GELİŞTİREBİLMELERİNE DE OLANAK VERMİŞTİR.

BEN SİZİNLE OLAN KONUŞMALARIMDA UYGARLIĞIN OLUŞUMUNDAN BUGÜNE KADAR NE GİBİ DEĞİŞMELERİN MEYDANA GELDİĞİNİ ANLATACAĞIM.

BİLİM ve TEKNİK

"SOĞUK FÜZYON" NEYİN NESİ!

Bol ve ucuz enerji ilk çağlardan beri insanlığın sürekli bir arayışı... Biri İtalyan diğeri Amerikalı iki kimyacının yeni buluşu acaba bu arayışın kesin cevabı olabilecek mi?

Sevgili çocuklar, geçen ay bilim dünyası çok önemli bir olayla çalkalandı. Olay, bilim dünyasını sarsmakla kalmadı, gazete ve TV'lerin en önemli haberleri arasında yer aldı: İki bilim adamı, "soğuk füzyon enerjisi" elde etmişti. Soğuk füzyon, elektrik ve akaryakıt gibi kullanabileceğimiz,ama onlar kadar pahalı olmayan bol ve ucuz enerji demekti. Eğer iki bilim adamının yaptıkları deney doğruysa, insanlığın enerji ihtiyacı, 10 milyon yıl boyunca çok ucuza çözülmüş olacak ,hayat ucuzlayacak, kalkınma hızı artacak, çevre kirliliği olmayacaktı... Hepsi ne güzel değil mi? Tabii, "ucuz ve bol enerji" sözünü duyan her kesin gözleri parlamıştı. Peki ama bu soğuk füzyon da neyin nesiydi? Hadi soğuğunu da anladık, füzyon ne oluyordu?

Gelin, bu füzyon olayına girmeden önce, enerji konusunda bildiklerimizi kısaca yeniden anımsayalım

Enerji, biz tüketiciler için, genellikle yakıt anlamına gelir. Akaryakıt, kömür, odun, hidrojen gibi maddeleri çeşitli şekillerde yakarak enerjiye dönüş türürüz: Isınırız, otomobilleri, fabrikaları, motorları çalıştırırız, yani yakıta iş yaptırırız.

Enerji çeşitli biçimlerde ortaya çıkar: Örneğin **ısı** şeklinde. Isı, aslında, sıvı ,katı ve gaz halindeki maddelerin yapısını oluşturan **moleküllerin hareketi geçmesi** ile ortaya çıkar : Moleküller, maddenin kuçücük parçacıklarıdır ve bir veya birden fazla atomdan oluşurlar. Bir başka enerji şekli de, **elektriktir.** Elektrik nedir? Bu, maddenin temel parçacıklarından olan **elektronların** hareketlenmesi ile oluşur. Elektronlar hareketlenince, elektromanyetik bir alan oluşturur. Bu elektrik akımıdır

Bir de gözle görülen büyük **maddelerin hareketleri** ile oluşan enerji vardır: Örneğin bir **taşı** fırlatırsanız, camı da kırabilirsiniz, arkadaşınızın kafasını da. **Sesın** de enerjisi vardır, havanın titreşimi ile anlaşılır. Rüzgâr enerjisi, yeldeğirmenlerini, elektrik motorlarını

• Cam kavanozdan çıkan enerji?

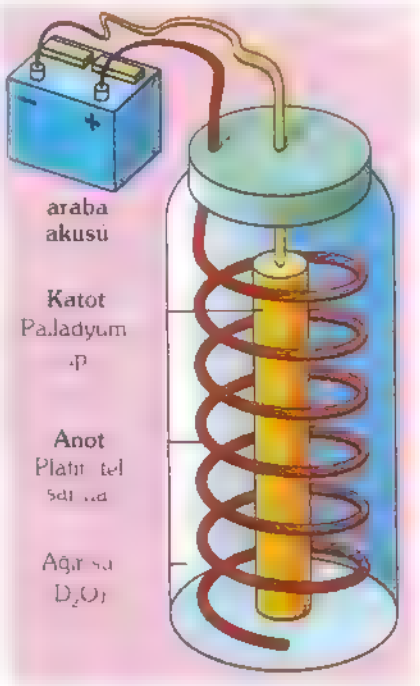

Pons ve Fleischmann tarafından kullanılan bu basit aygıtta, suyun içindeki (+) iyonlar anoddan ayrılır ve katod tarafından soğurulurlar; burada hâlâ tam bilinmiyen bir reaksiyon sonunda birleşerek helyum ve ısı açığa çıkarırlar

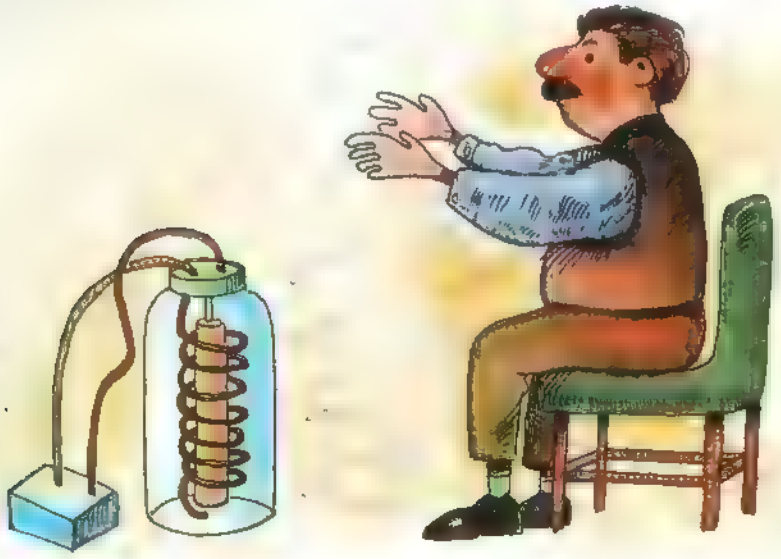

döndürür.Suyun enerjisinden de yararlanırız (barajlar, hidroelektrik santraller) Bunlar da büyük maddelerin hareket geçmesiyle ortaya çıkan kinetik enerjilerdir.

Şimdi gelin biz **soğuk füzyon**a dönelim. Konumuz o ya, fazla beklemesin bizi. Ama durun, az kalsın en büyük enerji kaynağını unutuyorduk. Adını siz söyleyin. Aklınızdan **güneş** geçiyor,

değil mi? Evet dünyamıza, canlılara hayat veren güneş. Bedava pırıl pırıl bir enerji kaynağı...

Dünyada, küçük küçük güneşler kurabilsek, enerji sorunumuzu çözemez miyiz, peki? Bakın bilim adamları bunu da düşünmüşler. Güneş olayını yeryüzünde gerçekleştirmeye çalışıyorlar. Güneş biliyorsunuz çok sıcak gazlardan oluşmuş ısı ve ışık saçan bir yıldızdır. Güneş, enerjisini kendi merkezinde oluşan "hıdrojen füzyonundan" elde eder

İşte füzyona geldik nihayet. **Füzyon, kaynaşma demektir.** Atom çekirdeklerinin birbiriyle kaynaşması demektir. Bu kaynaşma sırasında çok buyük enerji ortaya çıkar.Buna da füz yon — kaynaşma enerjisi deriz. Güneşin içindeki hidrojen atom çekirdeklerinin çok yüksek bir sıcaklıkta (15 milyon derece), sıkışarak kaynaşması, muazzam güneş enerjisini ortaya çıkartır. Güneşteki bu olayı yeryüzünde gerçekleştirebilmek, bilim adamlarının düşü olmuştur. Ama atom çekirdeklerini kaynaştırmak ve böylece enerji ortaya çıkarmak öyle kolay ol muyor. Çünkü çekirdeklerin çevresinde dolaşan elektron bulutları bu kaynaşmayı zorlaştırıyor. Atomu oluşturan çekirdek kısmı, biliyorsunuz (+) yani pozitif yüklü, çekirdeğin çevresinde dolaşan elektronlar da ( ) yani negatif yüklüdür. Zıt kutuplar birbirlerini iterler. Elektronlar ile çekirdek kısmı da birbirini iter, elektronları aşarak çekirdekleri füzyon yapmak, yani birbi riyle kaynaştırmak bu nedenle çok zor. Güneşteki gibi çok yüksek sıcaklık ve basınç gerekir ki, elektronların direnci kırılsın, çekirdek kaynaşması gerçekleşsin. Bu yüksek sıcaklıkta çekırdek kaynaşmasına ne deniyor, dersiniz? **Sıcak füzyon,** yani sıcak kaynaşma. Yukarıda söylediğimiz gibi, bilim adamları bugüne kadar bu sıcak kaynaşmayı dünya üzerinde gerçekleştirmek için çalıştılar. 40 yıldır da çalışıyorlar, hem de milyarlarca dolar ve büyük emekler harcadılar... Daha da harcayacaklar. .

Onlar bu kadar fazla parayı harcayadururken, geçtiğimiz mart ayında iki kimyacı ortaya çıktı: "Yahu o kadar para harcamanıza gerek yok, boşuna çalışıyorsunuz, biz füzyonu gerçekleştirdik, dediler. Ama sizin üzerinizde ça lıştığınız sıcağını değil, soğuğunu, soğuk füzyon gerçekleştirdik" dediler.

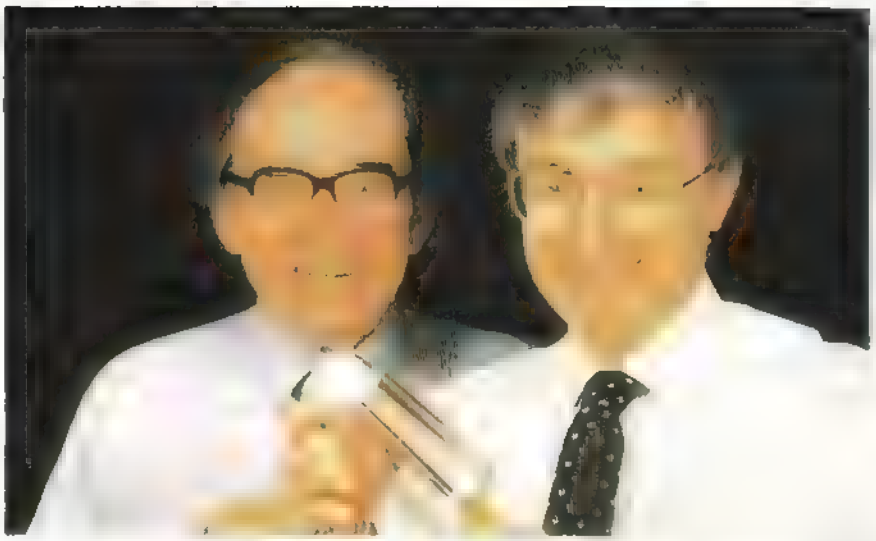

Martin Fleischmann ve Stanley Pons deney yaptıkları deney tüpuyle görülüyorlar

Tabii, ortalık da karıştı Biz de bu yazıyı yazmak ve sizlere olayı anlatmak zorunda kaldık. İki kimyacı, çekırdek kaynaşması için yüksek sıcaklığa gerek olmadığını, normal oda sıcaklığında da kaynaşmanın gerçekleştiğini söylediler. Bu nedenle de kendi deneylerine "soğuk füzyon" adını verdiler.

Biri İngiliz, diğeri Amerikalı iki kimyacının başarısının sırrı neredeydi bili yor musunuz?

Çekirdek kaynaşması için başka bir yöntemin varolabileceğini düşündüler. Örneğin bir katalizör kullandılar Hem de bu olayı küçük bir deney şişesinde gerçekleştirdiler. Şişeye, bildiğimiz sudan kolayca elde edilen döteryum doldurmuşlar. İçine de palladyumdan metal bir çubuk ve platin bir tel koymuşlar. Elektrik akımı vermişler. Döteryum, atomlarına ayrışmaya başlamış. Hidrojen atomları gidip katalizör palladyum çubuğuna yapışmışlar, orada yığıla yığıla bir sure sonra birbirlenyle kaynaşmaya başlamışlar. Kaynaşma sırasında da enerji ortaya çıkmış. İşte iş bu kadar basit

Bu çok kârlı bir iş çocuklar. Çünkü

- Kullanılan malzeme su, yer gök su dolu.
- Su bol olduğu için (okyanusları düşünün) insanın enerji ihtıyacı en az 10 milyon yıl boyunca karşılanmış olacak
- Çok temiz bir enerji kaynağı orta ya çıkacak.
- Kömür, petrol yakıtları gibi çevreyi, havayı kirletmeyecek.
- Atom santralleri gibi patlama ve radyasyon yayma tehlikesi olmayacak.
- Her ülke kendi enerjisini kendisi üretebilecek. Dış ulkelerden enerji satın almaya gerek kalmayacak.
- Yaşam ucuzlayacak...

Herkes çok sevinçli, ama bazı pürüzler ve sorunlar da yok değil. Örneğin bır kısım bilim adamı, soğuk füzyonun "çekirdek kaynaşması" olayı olmadığını, sadece kimyasal bir reaksi yon olduğunu, dolayısıyla da büyuk enerjiler eldesinin söz konusu olmadığını söyluyor. Bu nedenle, deney üzerinde çalışmalar ve tartışmalar sürüyor. Eğer gerçekten çekırdek kaynaş ması bu yolla gerçekleştıyse, butun dünya yaşadı demektir

Ya kuşkular doğruysa? Olay, çekirdek kaynaşması değilse?

O zaman bize, sıcak füzyon üzerinde deneyler yapan bilim adamlarının, dünya üzerınde "küçük güneşler" gerçekleştirme çalışmalarının başarıyla sonuçlanmasını beklemek kalıyor.

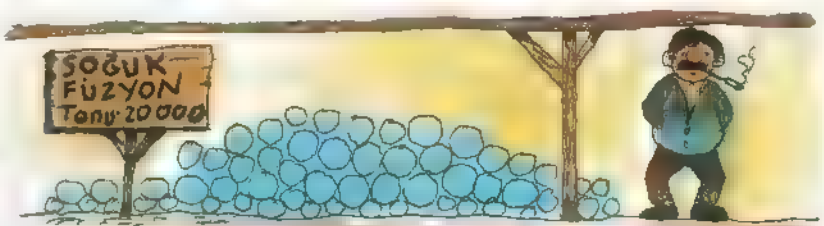

DOLU DOLU ANADOLU

Sevginin gücü hiçbir şeyde yoktur

Sevginin ve iyilik yapmanın değerlerini anlatan, Anadolu'ya özgün bir mit ile Bergama'dayız. Bu gün de .. Bir zamanlar, Bergama ovasının taa bir ucunda ulu bir ağaç varmış. Ama bu ağaç bizim bildiğimiz şekilde değilmiş. Çünkü aynı ağaç gövdesinden hem çınar hem de ıhlamur dalları ile yaprakları yükselirmiş. Önünden geçen ya da gölgesinde serinlemek isteyen insanlar bazen insan sesleri duyar gibi olurlarmış. Sanki birbirlerine seslenirlermiş yapraklar... Çok kışıye göre bu ağaçlar konuşuyorlarmış, çünkü öykülerini bilenler "Bu yaprak fısıltıları Philemon ile Baukis'in sesleri" derlermiş..

Birgün Tanrılar Tanrısı Zeus Olympos'daki sarayında pek sıkılmış Diğer tanrıların birbirleri ile uğraşmaları canına tak etmiş olmalı ki, halkın arasında gezmek istemiş Bu geziye gezginci, kılavuz Tanrı oğlu Hermes çoktan hazırmış. Kimse onları tanımasın diye her iki tanrı eski püskü giysilerini geçirmişler sırtlarına. Bir çeşit habersiz gözlem yapmak istiyormuş Zeus . Baba-oğul Tanrı inmişler Bergama ovasına, başlamışlar dolaşmağa... Tanrı misafiri diye hangi kapıyı çalsalar yüzlerine kapanmış. Dilenci kılıklı ıki adamı hor görmüş buradaki insanlar "Sizi ağırlayacak yerimiz yok" diyerek hep kovmuşlar, kapılarından...

Böylece epey dolanmışlar Bergama ovasında Zeus ile Hermes... Taa ovanın en ucuna kadar gitmişler, önlerine minnacık bir kulübe çıkmış. Yoksulluğu her tarafından belli olan bu kulübede Philemon ile Baukis adlı yaşlı bir karı-koca yaşarlarmış. Kadının adı Baukıs, erkeğin ise Philemon imiş. Her ıkı ihtıyarcık, tanrıları yüreklerinden gelen bir sevinçle buyur etmişler. Küçücük evin kapısından eğilerek içeri girmişler ikisi. Onları ağırlamak için koşuşturmağa başlamış ihtıyarcıklar... Alçak sedirin üzerine saman dolu torbalar koymuşlar, üzerine bayramlarda kullandıkları eski bir halıyı sermişler. Ateşi sönmüş ocağı, kuru zeytin dalları ile yakmak istemiş Baukis. Dakikalarca üflemiş ölgün kıvılcımlar tutuşsun diye. O esnada Philemon (kocası) bahçeden bir lahana getirmiş, asılı duran kuru etten bir parça keserek, sebze ile birlikte güvece yerleştirmiş ve ocağın üzerine koymuş. Yemek pişedursun, duvarda asılı leğeni su ile doldurup misafirlerinin ayaklarını yıkamışlar Kaba, eski ama tertemiz havlularla kurulamışlar. Yemek pişince itina ile sofrayı hazırlamışlar. Güzel koksun diye masaya, yabani nane sürmüşler. Hatta masanın bir ayağı kısa imiş, kırık bir çanak parçası ile dengelemiş Philemon Bahçelerindeki kırmızı turpları, salataları, külde pişen yumurtaları özenle dizmişler masaya... Gönüllerindeki zenginliğe hayretle bakıyormuş iki Tanrı...

Sonra sofraya oturup iştahla yemeğe başlamışlar. Philemon tahta bir testiden şarap dolduruyormuş taslara. Tadı sirkeye benzeyen bu şarabı içiyorlarmış tanrılar. Ama bir süre sonra Philemon testideki şarabın eksileceği yerde arttığına dikkatini çekmiş. O zaman karşılarındaki kişilerin tanrı olduklarını anlamışlar. İki ihtiyarcık diz çöküp yalvarmağa, af dilemeğe başlamışlar..

O sırada tek hayvanları olan kazları kapıda durmuş onlara bakıyormuş, onu eti için değil, bekçilik etsin diye beslerlermiş. Hemen kazı pişirmek niyetiyle tutmağa kalkışmışlar. Ama buna olanak yokmuş, yorgun ve yaşlı ayakları kazın hızına yetişmiyormuş.. Sonunda kaz gitmiş Zeus'un ayağının dibinde durmuş

Tanrılar, o zaman iki ihtiyara "bizimle birlikte gelin" demişler, Zeus ile Hermes önde, ihtiyarcıklar arkada kulübeden çıkmışlar, bir yamaca tırmanmışlar... Tam tepede durup da aşağıya baktıklarında hayretler içinde kalmışlar, çünkü kendi evlerinden başka her evin, sular altında kaldığını ve kulübeciklerinin olduğu yerden, kocaman bir tapınağın yükselmekte olduğunu görmüşler. İki misafiri zor içine alan kulübelerinin çürümüş direkleri beyaz mermer sütünlar, damdaki saslar ve samanlar altınlar şeklindeymiş

Zeus onlara demiş ki "kötü kalbli insanlar cezalarını buldular, sizler benden ne dilerseniz dileyin"... Karı koca önce aralarında konuştuktan sonra Philemon şöyle konuşmuş, "Biz artık bu yaşımızda ne isteyebiliriz ki bugüne kadar birlikte yaşadık, birlikte ağladık, birlikte sevindik, birlikte çalıştık, birbirimizin hem hizmetkârı hem de sevgilisi olduk. Sevgimiz hiç azalmadı, sayımızla yeşerdi. Yüzlerimizdeki kırışıklar, gönüllerimizin tazeliğini almadı. Dileğimiz şu ki, bu günden sonrada bizi ayırma. Birimiz önce ölüp, diğerimiz onu mezara taşımak acısını taşımasın Ne kadar ömrümüz varsa birlikte yaşayalım, sonunda da birlikte ölelim "

Zeus Tanrı, sevgi dolu insancıl olan bu dileği kırmış. Her ikisini de kulübelerinin olduğu yerde yükselen tapınağa bekçi yapmış. Böylece aradan daha ne kadar zaman geçti bilinmez, ama ikı ihtıyar ömürlerini orada geçirmişler. Birgün, tapınak önünde otururlarken, Philemon karısının kollarının yapraklarla donandığını farketmiş, aynı şekilde Baukis de kocasının kendisi gibi yapraklandığını görmüş. Son bir kez birbirlerine sarılmışlar ve veda öpücüğü vermişler. Sonlarının geldiğinin farkında imişler, ayakları da yerde kök salmakta imiş. Baukis kocasına "mutlu yaşadık, elveda sevgilim" diyebilmiş, aynı sözleri de Philemon karısına son kez söyleyebilmiş çünkü ağaç kabukları ağızlarını örtmüş artık.

İşte böylece birbirlerine sarılı vaziyette, Philemon Çınar, Baukis ıhlamur olmuş.

Belki birgun bu ağaca rastlarsınız, Bergama ovasında... İri gövdeli bir ağaçtan düğüm şeklinde olduktan sonra yukarı fışkıran dallarında ıhlamur ve çınar yapraklarını görebilirsiniz... Hâlâ, esen rüzgârlardaki yaprak hışırtılarını iki sevgilinin fısıltıları olarak duyabilirsiniz, kimbilir...

Bergama Zeus Altarının, bugün Berlin Bergama Müzesi'ndeki Rekonstrüksiyon hali

UZAKDOĞU'NUN KÜÇÜK YILDIZI: JAPONYA

BAŞKA ÜLKELER İNSANLAR

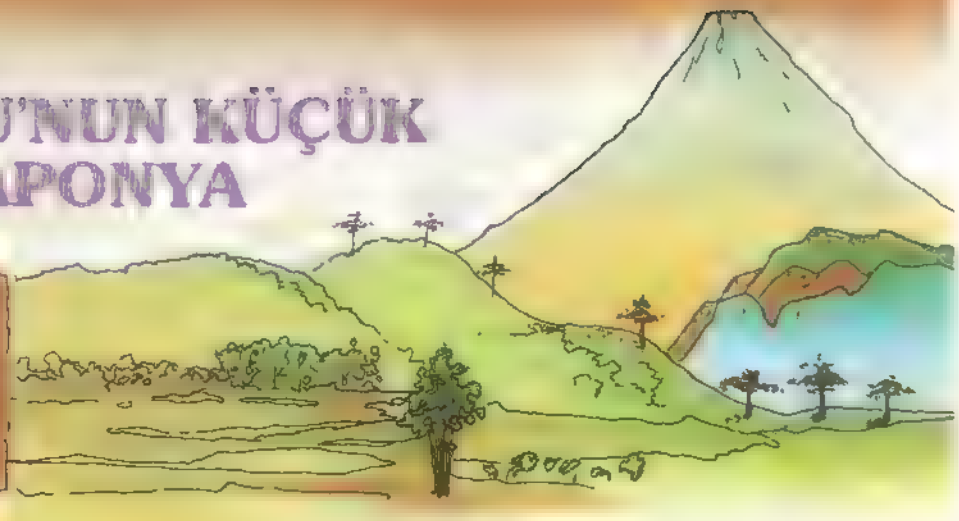

Anlatan: Keiko NONAKA

Sevgili çocuklar, geçen sayıda Japonya'nın tarihin. ve insanlarını size tanıtmıştım. Yabancı bir ülkeyi tanımak gerçekten güzel şey, değil mi? Şimdi sıra geldi Japon geleneğine ve kültürüne. Bir ülkenin geleneği ve kültürü, genelde en çok merak edilen yanlarından biridir. Bunun için memleketim Japonya'yı daha yakından tanımanızı ve sevmenizi istiyorum. Bakalım, Asya kıtasının bir ucunda acaba neler var?

MEVSİM ŞENLİĞİ

Japonya ılıman kuşakta bulunduğu için, net bir şekilde dört mevsime sahiptir. Üstelik ne yazın fazla sıcak olur, ne kışın fazla soğuk. Onun için de çok rahat yaşanır bir ülkedir Bu iklim özellikleri sayesinde, Japonya'da çok zengin mevsim güzellıklerine rastlanır. Japonya'da şenlik, gelenek, güncel hayat, vb her şeyden mevsim güzellıği ile birlikte zevk alınır. Bir şey düzenlenirken mevsim güzelliği göz önüne alınır. Dolayısıyla Japonlar, mevsım konusunda çok hassastırlar. Herkes her mevsimin özelliklerini takip etmeyi çok sever. Bir de her mevsimin sembolü olarak kabul edilen şeyler vardır. Bahar — pembe kiraz çiçeği, aynı zamanda Japonya'nın ulusal çiçeğidir. Yaz — yeşillik ve mavi deniz,Sonbahar — kızıllaşma,Kış — beyaz kar... Bütün bunlar her mevsime göre ülkeyi ayrı ayrı renklendirirler Bu renklendirme, Japonya'nın doğa manzarasına o kadar yakışır ki, herkes şenlikleri daha zevklendırmek için bu sembolleri değerlendirir. Kutlanan şenlikler şunlardır: 'Hanami' — kirazçiçeği açınca, herkes kiraz çıçeği bahçesine toplanıp eğlence için içkili pıknik yapar. 'Tanabata' — 7 Temmuz'da yıldızlarla ilgili, Çin kaynaklı bir şenlik vardır. Bambu dalları dilek olarak kullanılan renklı kâğıtlarla süslenir. 'Tukimi' — Eylül'ün dolunay akşamında, dolunayı kutlamak için içki ve pirinç pasta ile açık hava şöleni düzenlenir. Kızıllaşma başlayınca, insanlar onu izlemek için dağlarda tepelerde dolaşırlar. Kışın Japonya'nın kuzey tarafındakı bir şehırde kardan yapılan buyük eserler sergilenir. Sadece doğaya değil, yemeklere ve giyeceklere de mevsime göre özen gösterılir. Geçen sayıda Japon insanlarının karakteri olarak, çok ince ve duyarlı olduklarını yazmıştım. Bütün bunlara, mevsımler ile insanların sıkı ilişkisi yansımıştır

YILBAŞI KUTLAMA

Belki her ülkenin çok önemli bir bayramı vardır. Türkiye'de Ramazan Bayramı ve Kurban Bayramı olduğu gibi, Japonya'da da yılbaşı ayrı önemle kutlanır. Yılbaşı Bayramı 1 Ocak'tan 3 Ocak'a kadar üç gün sürer. Çok özel bir atmosfer yaşanır o sıralarda. Yılbaşı senenin sınırı olduğu için, sene için de yapılması gerekenlerin bitirilebilmesi için, günler çok yoğun çalışmayla geçer gider, insanlar biraz gergindır Burada, Türkiye'dekinin tam tersi ilginç bir şey'den söz etmek istiyorum. Türkiye'de hep "Bayramdan sonra", Japonya'da ise hep "Bayramdan önce" önemlidir! Çünkü, yılbaşında her şey yeniden başlamalı diye düşünülür Peki Japonya'da yılbaşı nasıl kutlanır? İnsanlar geceden sabaha kadar üstüste tapınaklara gidip yeni yıl için Tanrıya dileklerini sunarlar. Ondan sonra, evlerde özel yılbaşı yemekleri ve içki ile

Geleneksel eski Japon evi

yılbaşı partisi yapılır. Milli kıyafet 'Kimono' giyilir, çocuklara harçlık verilir. Herkes yılbaşı için akrabalarını, arkadaşlarını ziyaret eder. Yılbaşı ziyareti çok önemlidir, çünkü bu, geçen seneki arkadaşlık için teşekkür etmek ve yeni senede arkadaşlığı sürdürmeyi dilemek demektir.

ÇOCUKLAR GÜNÜ

Türkiye'de 23 Nisan Çocuk Bayramı olduğu gibi, Japonya'da da 5 Mayıs Çocuklar Günü olarak kutlanıyor. Ancak, 5 Mayıs aslında sadece erkek çocuklara aittir. Kız çocuklar için ise, ondan ayrı olarak 3 Mart'ta bir başka şenlik düzenlenir. Ama yine de 5 Mayıs bütün çocuklar içindir. 5 Mayıs yaklaşınca erkek çocuk olan evlerde, bahçede yüksek direkler dikilip, onlara 'Koinobori' adında,balık biçiminde büyük bayraklar asılır. Gökte rüzgârla oynayan 'Koinobori', nehirin akışına direnip ilerlemeye çalışan genç balıkların güçlülüğünü ve direncini ifade ediyor ve erkek çocuklar da öyle olsun dileğini yansıtıyor. Öte yandan, kız çocuklar gününün şenliği, odada 'Hinaningyo' adında küçük bebek seti raflarda düzenlenir. 'Hinaningyo', kızların mutlu gelin olmasını anlatan düğün töreni biçimindedir. Güzel gelinlik, güzel çeyiz, müzik bandosu, bayan hizmetçiler ve yanında güzel güvey... Bir de şenliğin sembolü olan şeftali çiçekleri. 'Hinaningyo' şenliği, kızların adama mutlu varmasını dileyen Japon geleneğinden kaynaklanıyor.

Samurai bebeği – Erkek çocuklar şenliğinde evin içinde düzenlenir

'Koinobori' – Mavi gökte oynayan Koinobori balıkları

GELENEKSEL JAPON KÜLTÜRÜNDEN

'İkebana' 'Ça-no yu' – bu adları bir yerden duymuşsunuzdur. Japon sanatlarından dünyaca ünlü ve sevilenlerdir. Milattan sonra 15. yüzyılda oluşan bu iki sanatın çok önemli bir ortak noktası vardır. İkisi'de eski bir Çin dini olan 'Zen Budizmi'nden çok etkilenmiştir. 'İkebana' ve 'Ça-no-yu'nda, 'Zen Budizmi'ne inanan Japon insanlarının ruhu ifade ediliyor. 'İkebana' daha çok 'Çiçek sanatı' adıyla tanınır, vazolarda düzenlenen çiçek eserdir. Onun yalın güzelliği, insanları büyüler. Çiçekleri düzenleme sürecinde, insan ile doğanın ruhsal birleşmesi izlenir. 'Ça-no-yu' ise, 'Çay töreni' olarak tanınıyor. 'Ça-no-yu'nun yöntemi, sadece özel bir Japon çayını misafire ikram etmektir. Fakat çok basit gözüken hazırlanma sürecinde,ruhun evrensel duruma gelmesini keşfetmek düşüncesi kapsanıyor. 'İkebana' ve 'Ça-no-yu', Japonlara özgü sanatlar olarak nesilden nesile ulaştı. Bir de, özellikle bayanlar arasında, 'hanımlık terbiyesi' olarak yaygındır

Ayrıca, 'Kabuki' adında geleneksel bir Japon tiyatrosu vardır 'Kabuki' 17. yüzyılda Japon tiyatro dünyasına gelip büyük bir yer etti. 'Kabuki' oyuncuları 'Kimono' giyip, ağır makyaj ve takma saçla sahnede oynarlar, Ancak burada, 'Kabuki' oyuncularının hepsinin erkek olduklarını söylemem gerekiyor. Peki bayan rollerini kimler oynuyor? Sakın şaşırmayın, onları da erkek oyuncular üstlenirler. Bazı erkek oyuncular özel olarak hep bayan rolü ustlenirler Ama hiçbir tuhaflık yoktur bunda, herkes onlara bayılır. Kadınlığı çok iyi ifade edebilen bu oyuncular çok yetenekli olarak kabul ediliyorlar.

MAVİ ADA DA BİR GÜN

Yazan: Sevim AK
Resimleyen: Ateş SUNAY

O gün Mavi Ada'da her şey griye boyanmıştı. Bulutlar, bacalardan tüten dumanlar, sokaklar, ağaç gövdeleri... Küçük Serap pencerenin önüne oturmuş, gelen geçeni seyrediyordu. Hiç de sevinçli değildi. Yarın doğum günü olduğunu anımsayınca içi biraz ferahladı. Bütün çocuklar doğum günlerinde neşeli olurlardı. "Ama yarın", diye düşündü sonra. Yarına çok zaman vardı.

Annesi çamaşır yıkıyor, deniz kaplumbağası kavanozunda tembel tembel uyukluyordu. Konuşup oynayabilecek kimsesi yoktu. Denizin ortasında kendini yapayalnız hissetti.

Dalıp gitti gözleri öbek öbek bulutların sevimli kıvrımlarına. Kıvırcık tüylü bir köpek ve yavruları gülümseyerek doludizgin koşuyorlardı. Yarışıyorlardı galiba. En küçükleri en öndeydi. Yarışı o kazanacaktı. Arayı giderek açıyordu çünkü. Serap sevinçle el çırpmaya başladı. Ah, ama rüzgâr... Ne bulursa sürükleyen rüzgâr hepsini bir anda silip süpürmez mi?

Serap'ın suratı gene asılmıştı. Masasının başına oturdu. Nasıl da sıkılıyordu! Birden aklına değişik bir oyun geldi. Boya kalemleriyle güleryüzlü, güzel çocuklar çizmeye başladı. Çizdiklerini keserek kâğıttan çıkararak bir sürü arkadaş kazanacaktı. Tam eline makası almışken rüzgâr pencereyi tıklatmaz mı? İşte, ne olduysa o an oldu. "Ne var", diye pencereyi açınca masanın üstündeki kâğıtlardan biri yerinden fırlayıp rüzgârın kanatlarına atlayıverdi. Sera ağzı bir karış açık bakakaldı peşlerinden.

Oysa küçük kâğıtçık bir yolculuğa çıktığı için öyle mutluydu ki! Nasıl mutlu olmasın? Aylardır tozlu bir dosyada hiçbir işe yaramadan tıkılıp kalmıştı. Rengârenk elbiseler giyip göklerde gezinmeyi hep düşlerinde görmüştü.

Bir çatıda yumurtalarının üstünden kalkamayan Bayan Martı Dımbırdak, "Yolunu kaybetmiş bir mektup" dedi kâğıtçık için.

Onu duyan Bay Bilmiş Karabatak gözluklerini düzeltti ve öksürmeden önce dedi ki,

"Mektuplar yollarını kaybetmezler, adresleri bellidir çünkü."

Bir başka çatıda Pamuk bacanın gerisinden süslü güvercin kardeşleri seyrediyordu. Gözü şirin kâğıtçığa takılınca neşeyle miyavladı. Güvercinler ayna ve kirpik kıvırma makinelerini atıp hemencecik karşı çatıya uçtular.

Pamuk kâğıtçığın kırıtışını tatlı sesler çıkararak izliyordu. Bayan Güvercin Tombalak sinirlenmişti, tırnaklarını yemeye başladı.

"Şu Pamuk'un haline bak!" dedi kardeşine. "Bir kâğıt parçasına hayran oldu gitti. Kâğıt dediğin nedir ki! Uçmayı bile beceremez. Rüzgâr olmasa yerinden kımıldayamaz."

Kâğıtçık konuşulanlardan habersiz yeşil tenteli bir balkona iniverdi. Pencereye burnunu dayamış uyuşuk uyuşuk dışarıyı seyreden Fatoş onu görünce eli ayağına dolaştı.

"Anne, koş! Teyzemden mektup geldi!"

Fatoş annesini beklemeden bir sıçrayışta balkona atlamıştı ama küçük kâğıtçık çoktan uçup gitmişti.

Rüzgâr pek sevmişti bu şirin arkadaşı.

"Bak", dedi "Seni nereye götüreceğim şimdi?"

Her yere giderdi onunla. Kendini güvenle bıraktı rüzgârın kollarına. Uzun uzun uçtular.

"Heey! Bakabilirsin aşağıya."

"Oooo... Ne çok uçurtma var!"

"Eee, rüzgârlı tepe burası."

Kâğıtçık şaşkın şaşkın etrafına bakınırken uçurtmalardan birinin kuyruğuna takılıverdi. Uçurtmanın sahibi kızıl saçlı Memo telaşla ipi toplamaya kalkışınca ne yapacağını bilemedi. Ama yol arkadaşı rüzgâr son anda imdadına yetişti. Memo ve arkadaşları upuzun kuyruklu uçurtmalarıyla bakakaldılar arkasından. Edalı edalı salınışını kıskanarak seyrettiler. Rüzgâr onları iyiden iyiye çatlatmak için kâğıtçığı öyle yükseklere uçurdu ki, bir ara bulutların arasında görünmez oldu.

Rüzgârlı tepeden uzaklaşınca gene alçaldılar.

"Bak, dikkatli bak!" dedi rüzgâr "Bir müzik odasının önünden geçiyoruz.

Müzik odaları hep böyledir. Notalarla hıncahınç dolar. Çocuklara bak! Mandolin çalıyorlar."

"Ne hoş! Hiç nota görmemiştim."

"Şu yarım sesli LA da resimli uçan bir kâğıt görmemiş olmalı."

Gerçekten de LA pencereden kaçmış, takılmıştı peşlerine. Müzik odasın

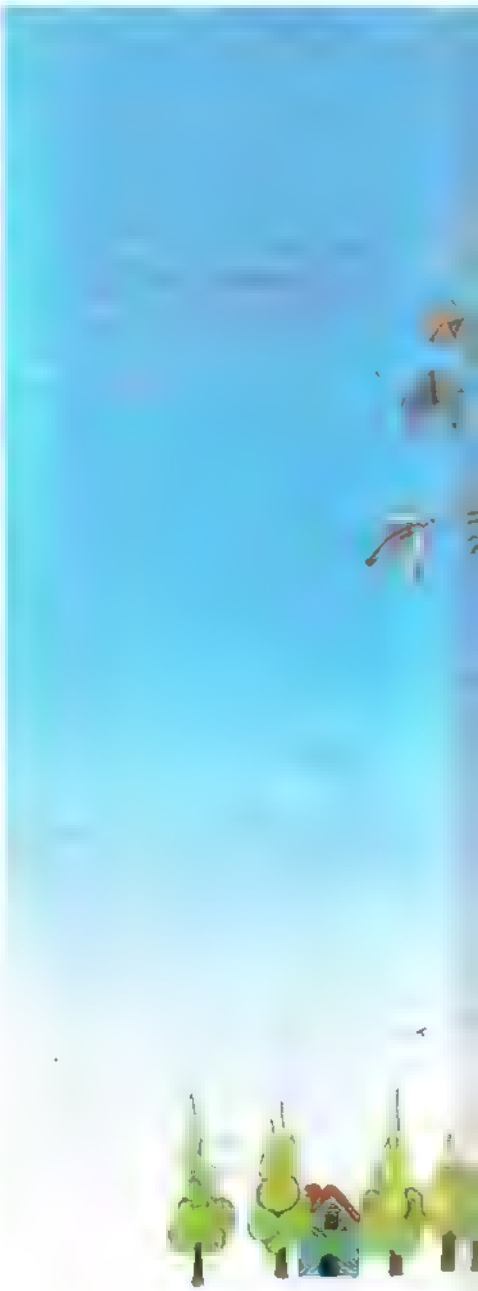

daki bütün mandolinler susmuştu.

Bir ara rüzgâr kâğıtçığı unuttu mu ne, kâğıtçık giderek alçalmaya başladı Alçaldı alçaldı, sonunda kendini deni zin üstünde yüzerken buldu. Neyse ki o sırada Cupcup isimli bir yunus balığı suya sırtüstü yatmış güneşleniyordu. Kâğıtçığı suyun üstünde görürgörmez bir sıçrayış sıçradı, ağzıyla köşesinden yakalayıverdi. Kâğıtçık ıslanmıştı. Cupcup başını iki yana hafif hafif sallayarak kurutmak istedı onu.

"Yüzme biliyor musun, küçük?"

"Oooo! Açma ağzını öyle, düşerim yoksa. Beni buraya rüzgâr taşıdı ama sonra birden yok oldu. Ne olur, bırakma beni! Denizin derinliklerine gömülmek istemiyorum."

Rüzgâr kâğıtçığın hıçkırıklarını işitip meydana çıktı.

"Hop, hop! Ağlama... Bırakır mıyım hiç seni? Birazcık şaka yapayım dedim. Ne çabuk inandın. Hadi, sil gözlerini de evine götüreyim seni."

Kâğıtçık hemen sevinçle atladı rüzgârın sırtına. Yolculuğunu aynı dosyayı paylaştığı arkadaşlarına anlatmak için sabırsızlanıp duruyordu

Evde Serap kâğıttan arkadaşlarıyla oynuyordu. Keyfi biraz yerine gelmiş, eski somurtkanlığı kalmamıştı. Bir ara başını kaldırıp pencereden dışarı bakınca kaybettiği resim kâğıdını gördü ve upuzun bir çığlık attı.

Ama o ne? Kâğıtçık yalnız değildi ki! Kimdi bunlar

Bayan Dımbırdak ve yavruları, Bay Bilmiş Karabatak, Bayan Tombalak ve kardeşi, Fatoş, rüzgârlı tepenin şirin çocukları, rengârenk uzun kuyruklu uçurtmalar, notalar, mandolinler, şarkı söyleyen çocuklar, Cupcup nereye koşuyorlardı böyle?

Grimm Masalı

ALTIN KAZ

Türkçesi: G. ALPÖGE

Resimleyen: Şakir GÖKÇEBAĞ

Bir varmış, bir yokmuş, bir adamın üç oğlu varmış. İki büyük oğlu da hem akıllı hem de güçluymuş. Küçük oğluna ise herkes 'ufaklık' dermiş.

Birgün en büyük oğlan ormana odun kesmeğe gideceğini söylemiş. Annesi yanına çörek ve ayran vermiş. Oğlan ormana varmış. Bir süre odun kesmiş. Sonra tam oturup çöreğini yiyeceği sırada yanı başında yaşlı bir adam belirmiş. "Çok açım, yediğinden bana da ver." demiş.

Buyuk oğlan yiyecek vermemiş. "Git başımdan ihtiyar, daha işim var." demiş. Az sonra da tekrar odun kesmeğe koyulmuş, ama keserken baltası kaymış, kolundan yaralanmış ve eve dönmek zorunda kalmış.

Ertesi gun ortanca oğlan baltayı almış. O da ormana gideceğini söylemiş. Annesi hemen ona da çörek pışırmış. Yanına çörekle ayran vermiş. Ortanca oğlan ormana gelmiş. Gene yaşlı adam ortaya çıkıp çöreğinden istemiş. Ama ortanca oğlan yiyeceklerini saklamış. "Benim çöreğim falan yok." demiş. Yaşlı adam ortadan yok olmuş. Bizimki de çörekleri yiyip işe koyulmuş. Ancak odun keserken onun da baltası kaymış, yaralanıp ağabeyi gibi eve dönmek zorunda kalmış.

Üçüncü gün en küçük kardeş ormana gitmek istemiş. "Ufaklık sen odun kesmeği beceremezsin." demişler ama o üstelemiş. Annesi de yanına biraz ekmekle biraz su vermiş ve bunu yollamış.

Küçük oğlan ormana gidince orada yaşlı adamı görmüş. Adam bundan da yiyecek istemiş. Küçuk oğlan "yalnız ekmekle suyum var, eğer yavan demezsen paylaşalım" demiş. Birlikte oturup yemişler. Nedense ekmek çörek kadar lezzetli, su da şerbet gibi tatlı gelmiş küçük oğlana.

Yemek bitince yaşlı adam oğlana dönmüş. "Şu büyuk ağacı görüyorsun ya, onun dibini kaz. Orada bulduğunu al, senin olsun." demiş. Sonra gözden kaybolmuş.

Küçük oğlan gosterilen yeri kazınca tüyleri altından, pırıl pırıl bir kaz bulmuş. Bunu alıp yola koyulmuş. Gece vaktı kolunda bir altın kazla yollarda gitmek istememiş. "İyisi bu gece bir handa konaklayayım yarın köye varırım" demiş.

Handakiler bunun altın kazına hayretle bakmışlar. Hancının üç kızı varmış. Kızlar altın kaza dayanamamışlar. Gece olunca buyük kız gelip altın kazdan bir tüğ koparmak istemiş. Ama kazı tutar tutmaz yapışmış. Arkadan ortanca kız gelmiş. Onun da eli tüye yapışmış. Küçük kız en son gelmiş. O da yapışıp kalmış. Böylece kızlar bütun gece kaza yapışık dikilip durmuşlar. Ertesi sabah küçük oğlan kazla yola koyulunca onun peşi sıra koşmak zorunda kalmışlar. Onları böyle koşarken bir papaz görmüş. "Bir küçük oğlanın peşinden üç kız koşar mı hiç?" diye ayırmağa gitmiş ama tabii o da yapışmış. Doğrusu böyle birçok kişinin peş peşe koşması çok komikmiş.

Jacob Grimm (1785-1863)

Wilhelm Grimm (1786-1859)

YAZARI TANIYALIM

GRIMM KARDEŞLER

Alman masal yazarı ve dilbilimcisi olan Grimm Kardeşlerden Jacob Ludwig Karl Grimm (1785-1863) ve Wilhelm Karl Grimm (1786-1859) hukuk öğrenimlerini tamamladıktan sonra Göttingen Üniversitesi'nde profesörlük yaptılar. Hannover kralının yasaları çiğnemesini protesto ettikleri gerekçesiyle, krallık sınırları dışına çıkarıldılar. Daha sonra Alman Bilimler Akademisi'nde görevlerini sürdürdüler. Eski Alman kültürünün canlanmasında büyük rol oynayan Grimm Kardeşler, halk arasında yaptıkları araştırma ve incelemeler, Alman halk edebiyatının ve halkbiliminin yenilenmesine katkıda bulundular. 1812'de "Çocuk ve Ev Masalları" adı altında dünyaca ünlü eserlerini yayınladılar. "Hansel ile Gretel", "Rapunzel", "Bremen Mızıkacıları" en tanınan masalları arasında yer alır.

Yoldan bir bey geçiyormuş. Bunları görmüş. Yaşlı bir papazın üç genç kızın peşinden koştuğunu görünce "Aman papaz efendi, yaptığın ayıptır" diye yanlarına varmış. Elini uzatmasıyla o da yapışmış. Daha sonra yoldan geçen köylüler görmüşler. Köylülerden yardım istemişler. Gelip kendilerini kurtarmalarını söylemişler. İki köylü yardıma gelmiş. Onlar da bunlara yapışmışlar. Ard arda yedi kişi olmuşlar. Bu biçimde bir kente varmışlar.

Bu kentin bir kralı, kralın da bir kızı varmış. Bu kız ise çok asık yüzlüymüş, hiç gülmezmiş. Babası halkına bir söz vermiş. "Kızımı kim güldürürse onunla evlendireceğim" demiş. O güne dek kimse kızı güldürememiş.

Şimdi bizim 'ufaklık' altın kazı ve arkasından koşan yedi kişi ile kent meydanına girdiklerinden prenses de bâl kondaymış. Bunları görünce dayanamamış, kahkahalarla gülmeğe başlamış. Kızının güldüğünü gören kral hemen ufaklığı huzura getirmiş, sonra da verdiği sözde durarak kızıyla evlendirmiş. Böylece ufaklık önce prens sonra da kral olmuş!

SEVGİLİ KARDEŞİM

ERCAN DİNÇER

KIŞ UYKUSU

OOH! SONUNDA GELEBİLDİK EVE, MASAM DA DARMADAĞIN. TOPARLASAM FENA OLMAYACAK...
?
ALLAH, ALLAH, NE YAPICAK ACABA O KADAR YİYECEĞİ?..
?
BU YUMURCAK, BİR ŞEYLER ÇEVİRİYOR AMA NE?.. BİR BAKMALI ŞUNA...
HEY, SEN, NE HALTLAR KARIŞTIRIYORSUN BAKIİM?
AA?!
KIZMA ABBİ, BEN DE O SİNCAP GİBİ KIŞ GELMEDEN YİYECEK DEPOLUYORUM ODAMA...
SÜT
E. DINGER -91-

MANYAS'TA TEHLİKE ÇANLARI

Manyas Kuş Cenneti, diğer adıyla Kuş Gölü'nü duydunuz mu hiç? Burası Bandırma yakınlarında, 239 türde, yüzbinlerce kuşun konakladığı, yaşadığı, yavruladığı, beslendiği, göç sırasında dinlendiği, dünyaca tanınan ender bölgelerden biri. Yeryüzünün dört bucağından kuş meraklıları, dürbünleri teleskopları, fotoğraf makineleri ile buraya gelir, büyük bir sabırla, saatlerce, bazen de günlerce kuşları izlerler. Kuş ressamları da, gördükleri kuşların resimlerini çizer.

Dünyadaki kuş türlerinin yüzde 21'i bizim kuş cennetimizde yaşar. Her yıl 3 milyondan fazla kuş, bu gölden gelir geçer. Yüzbinlerce kuşun kanat çırpışlarıyla, ötüşleriyle, çığlıklarıyla dolu bir doğa harikasıdır kuş cenneti.

Ancak, hem kuşlar, hem de kuş cenneti şimdi büyük bir tehlike altında. Çevredeki fabrikalar pis sularını, zehirli artıklarını dereler aracılığıyla bu güzelim göle akıtır da, göl kirlenmez mi, giderek zehirlenmez mi, içindeki balıklar, sazlıklar, çevresindeki ağaçlar, yeşillikler ölmez mi? Kuşların doğal barınakları da böylece yokolmaz mı? Alarm çanları çoktan çaldı: Geçen yıl gölde yüzlerce yaban ördeği öldü.

Kuş Gölünü, 50 yıl önce, o tarihlerde İstanbul Üniversitesi profesörlerinden Alman asıllı Curt Kosswig keşfetti. Daha önceleri oranın bir kuş cenneti olduğunu kimse bilmiyordu.

Kimse bilmiyordu derken, henüz 500-600 yıldır buralarda yaşayan biz Türkleri kastediyoruz. Oysa Kuş Cenneti dünyanın belki de ilk resmi Milli Parkıydı. Kuş Gölünün hemen yanıbaşında antik Dasklyeion kenti hükümdarının sarayı yükseliyordu. Kuş Gölü, sarayın korunması altındaydı. Arkeolojik kazılar, antik kentin günümüzden 8 bin öncesine kadar varolduğunu gösteriyor. Beş bin yıl önce yaşayan Yazar Xenephon, antik kent Dasklyeion'dan "Cennet Kent" diye bahseder. O dönemin insanları, Kuş gölünü koruyor, güzelleştiriyorlardı.

Savaşlar nedeniyle antik kent yıkılıp halkı dağılınca, Kuş Cenneti unutuldu. Alman profesörün sayesinde orayı yeniden keşfettik.

Ama çocuklar gelin görün ki, binlerce yıl önce yaşayan insanların keyif sürdüğü Kuş Cennetini bizler bugün yoketmeye çalışıyoruz. 47 sanayi kuruluşunun pis ve zehirli artık suları, hiç arıtılmadan göle akıtılıyor. Avrupalılar bile "önlem alın kuşlar ölüyor" diye bizleri uyarırken, ülkemizdeki yetkililer bir türlü harekete geçemiyor.

Kuşları cennetlerinden sürüyoruz. Bir doğa bilimci "kuş ölünce doğa da ölür" diyor. Kuşlar ölünce, doğa ölünce, insanlar yaşayabilir mi? Bütün dünyada olduğu gibi, ülkemizde de ormanların, koruluklarının kesilerek yoke dilmesi, doğal çevrelerinin kirletilmesi, bozulması, kuş neslini de tehdit ediyor. Örneğin Bilecik'in simgesi haline gelen Kelaynak kuşlarından bu yıl Mısır'dan ülkemize sadece 3 tane göçetti. İkisi de fırtınada öldü. Ülkemizde nesli tükenme tehlikesi altında 11 kuş türü bulunuyor. Bunlar: Cüce Karabatak, Tepeli Pelikan, Yaz Ördeği, Dikkuyruklu Ördek, Deniz Kartalı, Kara Akbaba, Şah Kartal, Kerkenes, Mezgeldek, Toy, Ada Martısı.

Ülkemizde bulunan Doğal Hayatı Koruma Derneği ve Uluslararası Kuşları Koruma Konseyi, kuşların yaşama alanlarının tahrip edilmemesi için mücadele ediyorlar.

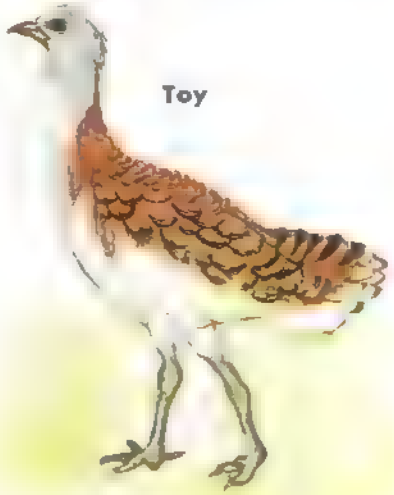

Hazırlayan: Nabey ÖNDER

AYDIN

Kuzeyinde İzmir ve Manisa, güneyinde Muğla, doğusunda Denizli yer alır. Batısı ise Ege Denizi kıyıları ile sınırlıdır

Aydın'ın tarihi M.Ö. XIII. yy.'a kadar uzanır. İç Anadolu ile kıyı kentleri arasında bir ticaret durağı olmuştur

Aydın tarihi boyunca Hititlerin, Lidyalıların, Friglerin, Karyalıların, Perslerin, Bizanslıların, Selçukluların ve Osmanlıların egemenliğinde kalmıştır.

İl topraklarını doğudan batıya kat eden Menderes nehri boyunca uzanan geniş, verimli Menderes Ovası ilimizi aynı zamanda bir tarım kenti yapmıştır

Hatta bu verimli topraklardan pamuk ekiminde yararlanabilmek için batılılar da Aydın'a yatırım yapmışlardır. Bu yatırımların en önemlisi Türkiye'deki ilk demiryolu ulaşımının İzmir-Aydın arasında yapılmasına neden olmuştur.

Zeybek oyunlarında "Kalabalık Zeybek" oyunu

KÜLTÜR

Aydın tarihi boyunca değişik kültürler arasında el değiştirip durmuştur. Hititlerden, İyonlardan, Romalılardan Turklere dek uzanan kultürler özümlenip ayıklanarak günümüze gelmiştir.

Birçok toplumsal başkaldırıların da merkezi olmuştur. Bu başkaldırılar bazen devleti sıkıntıya sokacak boyutlara ulaşmıştır. Özellikle Celali İsyanları, Atçalı Kel Mehmet Efe İsyanları bunların önemlilerindendir.

Aydın'ın başkaldırı geleneği Türk Kurtuluş Savaşı'nda da kendini göstermiştir. Düzenli düşman birliklerine karşı dağınık efe kuvvetleri vur-kaç savaşları ile büyük bir direniş göstermişlerdir. Yörük Ali Efe, Demirci Mehmet Efe, Mestan Efe, Kamalı Zeybek, Çakırcalı Efe gibi efelerin, zeybekleri ile gösterdikleri direnişler destanlara konu, türkülere nağme olmuştur "Efe"lik bir tür ulusal kurtuluşun simgesine dönüşmüştür. Kahramanlıklar karşısında geleneksel halk edebiyatı da yeni boyutlar kazanmıştır.

GİYİM-KUŞAM

Gunümüzde Aydın ilinde ve diğer gelişmiş- kasabalarda geleneksel halk giysileri giyilmemektedir. Ancak, özellikle kırsal kesimlerde bir bölumu hâlâ konar-göçer olarak yaşayan yörük ve tahtacı oymaklarında geleneksel giysilere rastlanmaktadır.

Aydın yöresinde geleneksel giysi denilince ilk akla gelen efe giysileridir

EFE GİYSİSİ

Bugün sadece milli günlerde veya zeybek oyunlarında giyilen bir erkek giysısıdır.

Başta püsküllü fes vardır. Fesin çevresi bir yemeni ile bağlanır. Yemeni doğadan koparılan rengârenk çiçeklerle süslenir. Sırtta çizgili, dik yakalı bir zıbın, onun üstünde de mavi veya mor çuhadan bir "camadan" giyilir Camadanın üstüne kolları kopçalı, gerektiğinde iliklenip kol olabilen bir

Geleneksel Zeybek oyunlarında Erkek ve Kadın giysisi.

"cepken" giyilir

Altta diz kapağından aşağıya inmeyen, yine mavi veya mor çuhadan yapılmış ve işlemeli bir şalvar giyilir. Şalvarın üzerine yiğitliğin timsali olan fişekliği, göğüs altına dek sarar. Fişekliğin altına şal kuşak bağlanır. Şal kuşağa sim işlemeli bir mendil sokulur.

ZEYBEK OYUNLARINDA KADIN GİYSİSİ

Yöreye has kadife cepken sarı ya da beyaz simle işlenir Cepkenin içine "bürümcük" denilen uzun kollu gömlek, alta da şalvar giyilir. Şalvar çok renkli ve desenlidir. Renkli ve desenli üç etek kadın giyimini tamamlar. Başta süslü fesler giyilir. Bele renkli Trablus kuşağı sarılır.

GELENEKSEL KADIN GİYSİSİ

Üstte kahverengi beyaz damalı "üstlük" denilen örtü, içinde "çeki" denilen boncuk işlemeli tülbent vardır. Beli büzgülü siyah etek ve "ıçlik" denilen bluz giyilir. Ayrıca etek yerine giyilen ve yörede "marul şalvar" denilen, paçaları bol, büzgülü şalvar giyerler.

GELENEKSEL EL SANATLARI

Aydın ve yöresinde kapalı ekonomi kalıtımını sürdüren Türkmen ve yörük boylarında dokuma işçiliği ve ağaç işçiliği yaygındır.

Yörük ve Türkmenler giysilerini daha çok el dokuması kumaştan yaparlar. Nakış ve işlemeler, süslemeler, simli işlemeler çoğu kez simgeseldir Bu simgeler İslamiyet öncesi, şamanizme kadar uzanır.

Ayrıca halı, kilim, heybe, çuval dokumacılığı da yaygındır. Bu dokumalardaki nakışların her biri birer sanat yapıtıdır.

Ağaç işçiliği eskiden beri yapılagelmektedir. Özellikle yörük beşikleri oymaları ile ünlüdür

Günümüzde ağaç işçiliğinde turizme yönelinmiştir. Yapılan el sanatları Kuşadası ve diğer kıyı kentlerinde bol bol alıcı bulmaktadır. Turizmin gelişimi ile toprak ve seramik eşyalar da gi derek ilgi çekici bir gelişme göstermektedir.

YÖRESEL HALK EDEBİYATI

Aydın ili ve yöresi antik kentlerden oluştuğu için kültür ve sanat uygarlıklarında diğer illere göre farklılıklar gösterir. Kültür ve sanat kalıtımları değişiklikler göstererek günümüze dek gelmiştir.

Ayrıca Aydınoğulları Beylıği'nin merkezi olması nedeniyle bölgede kültür ve sanatın da merkezi olmuştur.

Yörede pek çok medrese vardır Bu nedenle bilimden kültüre, sanattan dine birçok eserler veren kişiler yetişmiştir.

Bu durum bölgede halk edebiyatının da etken olmasına neden olmuştur. Onun için halk şiirinde divan şiirinin etkileri de görülmüştür.

Halk şiirinin en önemli temsilcisi Aşık Ömer'dir. Aşık Ömer divan tarzında da şiirler yazmıştır.

Günümüzde bestesiyle birlikte söylenen aşağıdaki dörtlük Aşık Ömer'e aittir.

Ela gözlerine kurban olduğum
Yüzüne bakmaya doyamadım ben
İbret için gelmiş derler cihana
Noktadır benlerin sayamadım ben

Bilinen diğer halk şairleri; Kul Mehmet, Kuloğlu, Köşkdereli, Fethi vb

HALK MÜZİĞİ VE GELENEKSEL OYUNLAR

Aydın denilince akla efeler ve zeybek müziği gelir. Zeybek türkülerinden

başka aşk, doğa, toplum ve özlem türküleri de yaygındır

Aydın ve yöresinde daha çok "kırık hava" türüne rastlanır. Türkülerin üçlü, dörtlü, beşli ve nakaratlı biçimleri vardır

Efe türküleri yiğitlemeler veya ağıtlar olarak karşımıza çıkar.

"Efe"lik ve "Zeybek"lik tüm Ege Bölgesi'nde yaygın olmakla beraber en çok Aydın yöresine özgüdür.

Osmanlı İmparatorluğu'nun genleme döneminde dağlarda gezen, halktan zorla haraç alan eşkıyalar olarak bilinmektedirler.

Ancak kurtuluş savaşında düşmana karşı direnen millîci çeteler olarak ulusal simge haline gelmişlerdir.

Aydın'ın tarihinde belirleyici rol oynadıkları için "efe"lik geleneklerinin yerel halk edebiyatı ve halk müziğine yansıdığını görmekteyiz. Aydın türkülerinin birçoğu efe türküleridir.

Efelerin ve zeybeklerin yiğitlikleri, cömertlikleri, baskıları bu türkülerde yer alır.

Şu Dalma'dan geçtin mi
Soğuk ta sular içtin mi
Efelerin içinde
Yörük Ali'yi seçtin mi

Hey gıdının efesi,
Efesi efelerin efesi...

Şu Dalma'nın çeşmesi
Ne hoş olur içmesi
Yörük Ali'yi sorarsan
Efelerin seçmesi

Hey gıdının efesi,
Efesi efelerin efesi...

Cepkeninin kolları
Parıldıyor pulları
Yörük Ali geliyor
Açıl Aydın yolları

Hey gıdının efesi,
Efesi efelerin efesi...

Bazen de baskınlarda öldürülen efelerin ardından yakılmış ağıtlar vardır. Bu ağıtlar İç Anadolu ve Doğu Anadolu bölgelerinde görülen uzun hava tarzındaki ağıtlardan farklıdır. İçerik olarak ağıttırlar, fakat söylenirken koçaklama tarzında söylenirler

Germenciyle Balatçığın arası
Yaktı beni dom dom kurşun yarası
Aman doktor yok mu bunun çaresi

Gitti Cafer gitti elden ne çare
Kader kısmet böyleymiş ne çare

Mezarımı derin kazın dar olsun
Etrafında lale sünbül bol olsun
Ben ölürsem kardeşlerim sağ olsun

Gitti Cafer gitti elden ne çare
Kader kısmet böyleymiş ne çare

GELENEKSEL HALK OYUNLARI

Aydın ili diğer Ege illerinde olduğu gibi "zeybek oyunları" bölgesinde yer alır

Zeybek oyunlarında "İkili Zeybek" oyunu

Kendine özgü oyunları vardır. Ancak günümüzde diğer illerde oynanan oyunların bazıları yaygın biçimde Aydın ilinde de oynanmaktadır. Muğla Zeybeği, Bengi Zeybeği, Somalı Zeybeği gibi oyunlar bunlardan bazılarıdır

Zeybek oyunları tekli oynandığı gibi, ikili, dörtlü veya daha kalabalık gruplarca da oynanır. Zeybeklerin türkülü, türküsüz, ağır veya hızlı çeşitleri vardır. Daha çok davul-zurna veya bağlama eşliğinde oynanırlar.

Bu oyunlardan bazıları şunlardır:

Aydın Zeybeği, Arpazlı Zeybeği, Ortaklar Zeybeği, Harmandalı, Tavas Zeybeği, Bengi Zeybeği, Muğla Zeybeği, Somalı Zeybeği.

AYDIN'DA NİNNİLER

Kürklerin kabası hani
Bu çocuğun babası hanı
Ninni dedim uyutamadım
Safalarla buyutemedım
Ninni gülüm ninni

Boyderenin kuyuları
Çayır çimen kuyuları
Emir başlı dayıları
Uyu yavrum uyu ninni

Hu hu dervişler
Hak yoluna girmişler
Yedi kurban kesmişler
Arkası var mı demişler
Hu hu hu ..

AYDIN MANİLERİ

Minarede ezan var
Gülbahçede gezen var
Şu Aydın'ın içinde
Gün görmedik guzel var

Asmanın direkleri
Uzundur herekleri
Altın bilezik ister
O yarin bilekleri

Elma attım karşıya
Yuvarlandı çarşıya
Bıyıklı'nın kızları
Birer tabak turşuya

AYDIN ATASÖZLERİ

Aydın çukuru, altın çukuru,
Aydın yaylası incir deryası,
Bağ dua değil çapa ister,
Dış için aynasıdır,
Pis boğazla boş boğaz beladan kurtulmaz,
Taşa tohum ekilmez

FELAKET HABERİ ÇABUK YETİŞİR

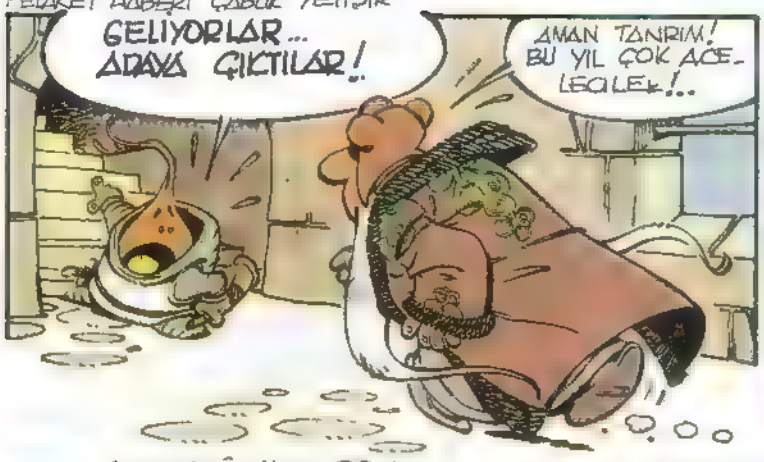

ÇABUK OLUN, HIZLANIN BİRAZ!.. YOKSA DÜŞMAN TEK OK ATMADAN KALEYİ ALACAK!

AFFEDERSİN AMA YÜZ-BAŞ M...-KUYRUĞUMA BAŞ YORSUN! FAZLASIYLA VE AĞIR OLDUĞUN İÇİN, BU DA ACI VERİYOR!

İNSAN BU KADAR UZUN KUYRUĞU VARSA, ONU ORTADA BIRAKMAZ... ZIRHININ İÇİNE SOKAR!
VAY, VAY, VAY! REİS PEK SİNİRLİ?

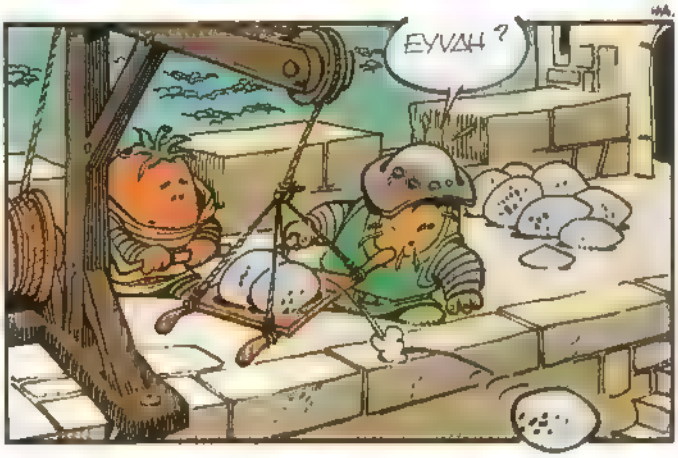
EYVAH?

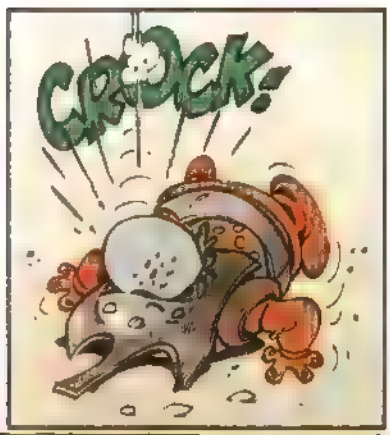
CRACK!

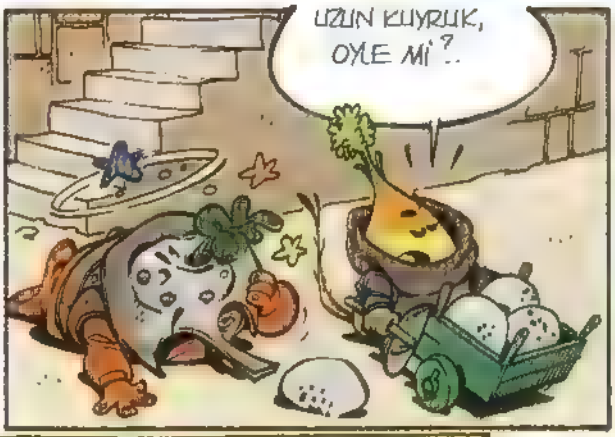
UZUN KUYRUK, ÖYLE Mİ?..

ÇABUK OLUN, KAPIYA DAYANDILAR BİLE!

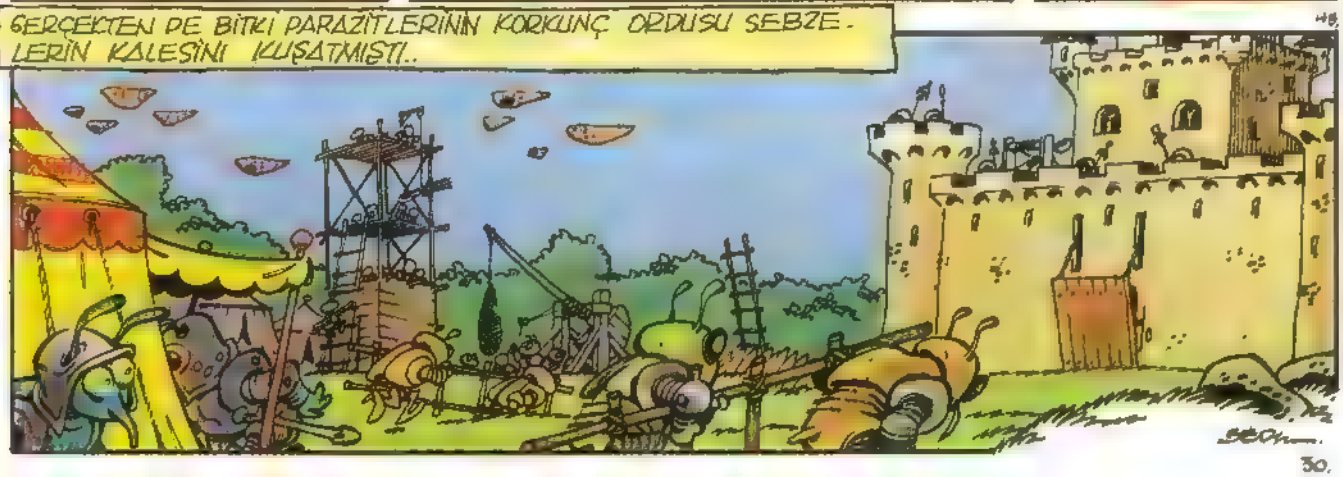
GERÇEKTEN DE BİTKİ PARAZİTLERİNİN KORKUNÇ ORDUSU SEBZELERİN KALESİNİ KUŞATMIŞTI..

HERKES GÖREV YERİNE! MANCINIKLARI HAZIRLAYIN! ATEŞ TOPLARINI YERLEŞTİRİN!
AMAN TANRIM! BİZİ ÇİĞ ÇİĞ YİYECEKLER, HEM DE İLK SALDIRIDA!
SALDIRIYA HAZIRIZ KESKİN DİŞ! EMRİNİ BEKLİYORUZ!
MÜKEMMEL! GİDİP BAKALIM "PAZARDA" NELER VAR
HA,HA,HA! BU YIL, ASKERLER, KAŞIĞIMIZ DOLACAK!
HÜCUM ORDULARIMIZ HERSİNİN HAKKINDAN GELİN, ÇEKİRDEKLERİNE KADAR KEMİRİN!

KALEYE TIRMANMALARINA İÇİN VERMEYİN ... MERDİVENLERİ İTİN!

KUKU..!

HADİ BİR ÇAYRET ... İTİN!

HEY, ARKADAKİLER, İTMEYİN, YOL TIKALI!

ÇOK, ÇOK ZOR REİS! KİLLİ BİR CANAVAR GETİRMİŞLER BİN HAMAMBÖCEĞİ DAHA GÜÇLÜ!

HİÇ BİR MAZERET İSTEMİYORUM! GERİ DÖNÜP SALDIRIN, BECERİKSİZLER!

ÇABUK! MERDİVENLER YETMİYORSA, SALDIRI KULELERİNİ GETİRİN!

KULELERİN KALEYE YAKLAŞMASINI ÖNLEMELİYİZ EFENDİM AKS. HALDE MAHVOLURUZ!

HAKLISIN HÜGO! "ATEŞ TOPLARI" NIN GÜCÜNÜ DENEMENİN ZAMANI GELDİ

※ ASSAUT PAR ECHELLE.

MANCINIKI İŞLETMEYE HAZIR OL! DİKKAT ATEŞLİYORUM...

FFFSCH...

MÜ MÜTHİŞ GERÇEKTEN!

EVET, EVET! AMA BOMBAYI ELİNDE PATLATARAK SAVAŞ KAZANILMAZ!

PEKÂLÂ! İLK BAŞARISIZLIKTA PES EDECEK DEĞİLİZ HERHALDE!

HAYDİ BİSKOTO, SIRA SENDE!

SSSCHH!

SSSBCHHHHH!

ALIN BAKALIM!

HÜCUUM!

KAÇIIIN!

SSCCHIIIII

PAAM

HARİKA, BİSKOTO! HA, HA HA! CEHENNEM KULESİ BU OLMALI

NE OLURSA OLSUN, TOPLARIN ETKİNLİĞİ KANITLANDI! O HALDE DAHA NE BEKLİYORUZ?

HEMEN ANINDA SULARDAN AŞAĞI DOĞRU BİR ATEŞ

...VE BİTKİ PARAZİTLERİNİN SAFLARINA DEHŞET SAÇIYORDU BU YAĞMUR
GERİ DÖNÜP SAVAŞIN AĞLARGEZERLER VE DE HEMEN, ŞİMDİ.
WOW
BENİ BEKLEYİN, ALÇAKLAR SÜRÜSÜ! BENİ YALNIZ BIRAKMAYIN!
ZAFER! ZAFER! KAÇIYORLAR!
BU GÜNLÜK DERSLERİNİ ALDILAR!
BU FIRSATTAN YARARLANIP, GELECEK SALDIRIYA KARŞI HAZIRLANALIM! AKLIMA BİR ŞEY GELDİ!
AMA BUNUN İÇİN GECEYİ BEKLEYEMEYİZ EFENDİM!
VE GECE GELİNCE.
VAZGEÇ KESKİNDİŞ! BU SEBZELERİN HAKKINDAN BU YIL GELEMEYECEĞİZ!
YARIN! ŞAFAKLA BERABER SALDIRACAĞIM VE EN SON LAHANA YAPRAĞINA KADAR HEPSİNİ YOK EDECEĞİM
YANINA BENİM SAVAŞÇILARIMDAN BİR KAÇINI AL HUGO!
HAYIR EFENDİM.. YALNIZ BAŞIMA DAHA ÇOK ŞANSIM VAR! KARANLIK VE NARSİS, BANA YARDIMCI OLUR!
DAHA SAKİN BİRİNİN KADERİ OLSAYDIM NE OLURDU SANKİ?
ELVEDA DOSTUM! KLODOBER'E DİKKAT ET.
OH-- BENİM İÇİN ÜZÜLME! BEN ZATEN ÖLMÜŞÜM!
GİDİYORUZ NARSİS! BU MEVSİMDE GECELER KISADIR!
MADONNA! HAYAT, HAYAT DA ÇOK KISADIR!
BEDI

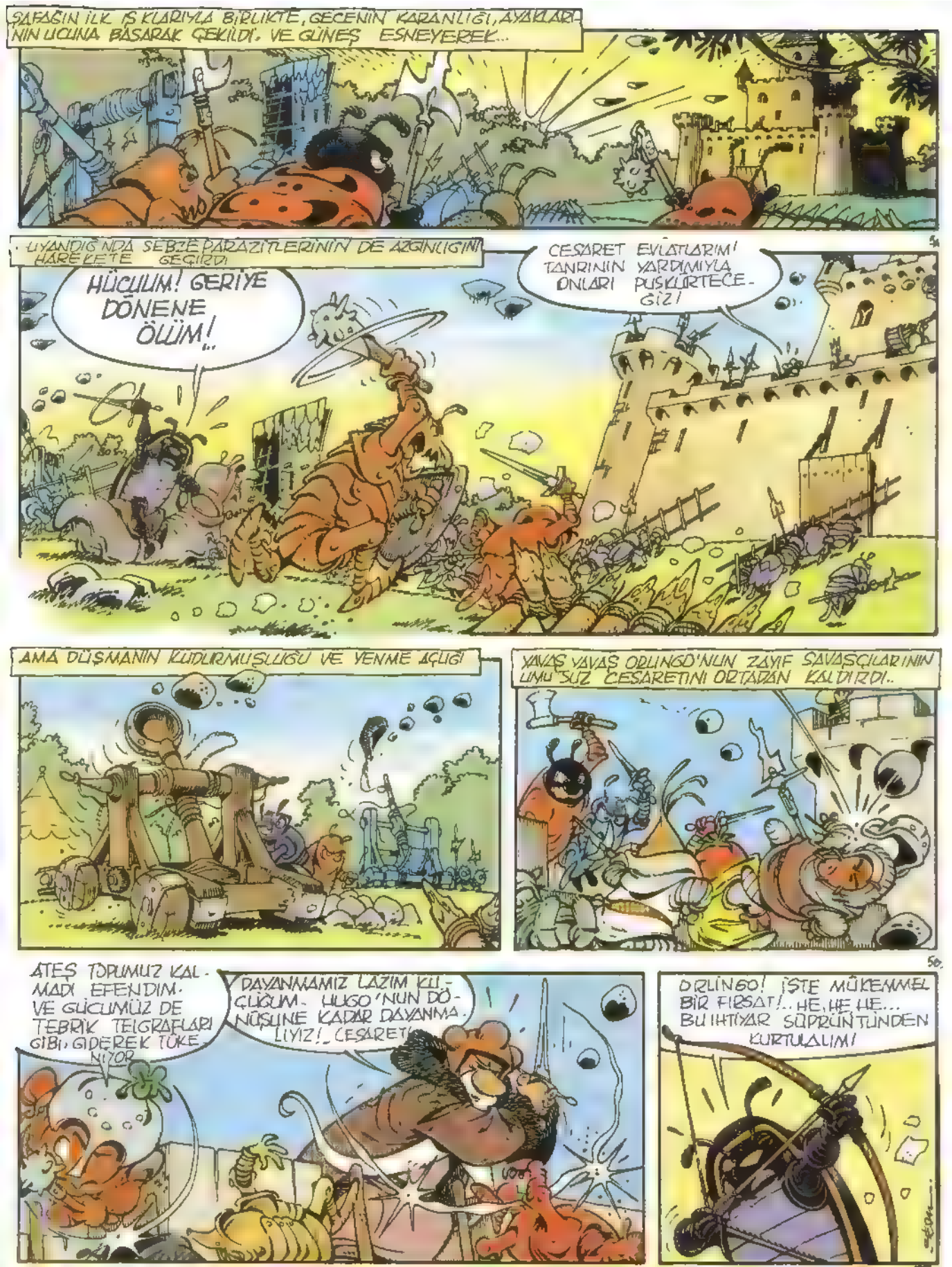
ŞAFAĞIN İLK IŞIKLARIYLA BİRLİKTE, GECENİN KARANLIĞI, AYAKLARININ UCUNA BASARAK ÇEKİLDİ. VE GÜNEŞ ESNEYEREK...
UYANDIĞINDA SEBZE PARAZİTLERİNİN DE AZGINLIĞINI HAREKETE GEÇİRDİ
HÜCUUM! GERİYE DÖNENE ÖLÜM!..
CESARET EVLATLARIM! TANRININ YARDIMIYLA ONLARI PUSKURTECEGİZ!
AMA DÜŞMANIN KUDURMUŞLUĞU VE YENME AÇLIĞI
YAVAŞ YAVAŞ ORLINGO'NUN ZAYIF SAVAŞÇILARININ UMUTSUZ CESARETİNİ ORTADAN KALDIRDI..
ATEŞ TOPUMUZ KALMADI EFENDİM. VE GÜCÜMÜZ DE TEBRİK TELGRAFLARI GİBİ, GİDEREK TÜKENİYOR
DAYANMAMIZ LAZIM KUĞUM. HUGO'NUN DÖNÜŞÜNE KADAR DAYANMALIYIZ!.. CESARET!
ORLINGO! İŞTE MÜKEMMEL BİR FIRSAT!.. HE, HE, HE... BU IHTİYAR SÜPRÜNTÜNDEN KURTULALIM!

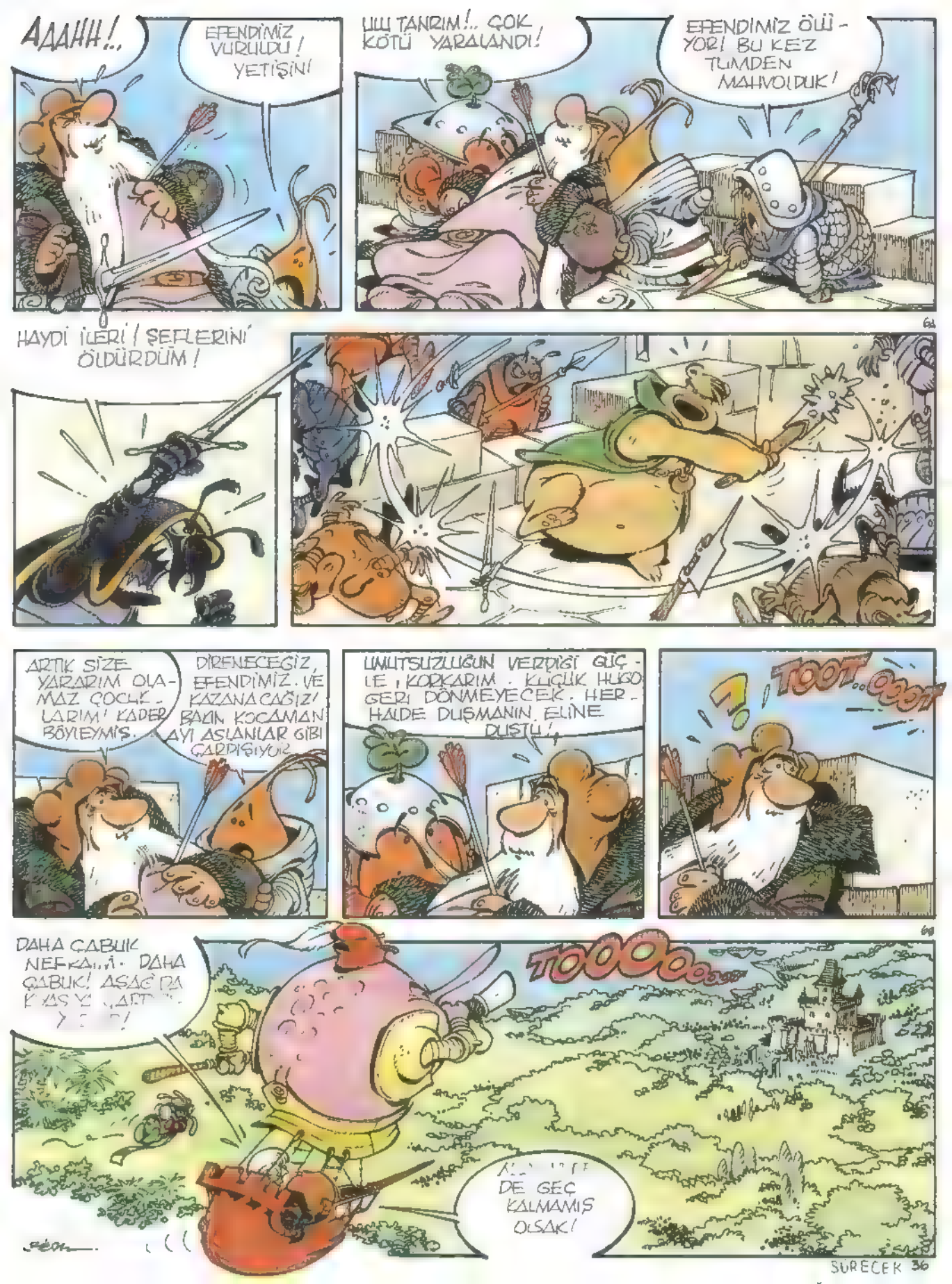

AAAHH!..

EFENDİMİZ VURULDU! YETİŞİN!

ULU TANRIM!.. ÇOK KÖTÜ YARALANDI!

EFENDİMİZ ÖLÜYOR! BU KEZ TUMDEN MAHVOLDUK!

HAYDİ İLERİ! ŞEFLERİNİ ÖLDÜRDÜM!

ARTIK SİZE YARARIM OLAMAZ ÇOCUKLARIM! KADER BÖYLEYMİŞ.

DİRENECEĞİZ, EFENDİMİZ. VE KAZANACAĞIZ! BAKIN KOCAMAN AYI ASLANLAR GİBİ ÇARPIŞIYOR.

UMUTSUZLUĞUN VERDİĞİ GÜÇLE, KORKARIM. KÜÇÜK HUGO GERİ DÖNMEYECEK. HERHALDE DUŞMANIN ELİNE DUŞTU!

TOOT..OOOT

DAHA ÇABUK NEFKAİM. DAHA ÇABUK! AŞAĞ DA

TOOOOOOOO

DE GEÇ KALMAMIŞ OLSAK!

SÜRECEK 36

İYİ BİR KOLEKSİYON NASIL OLMALI

Almanya'da, Grimm Kardeşlerin derledikleri masalları anmak için çıkarılmış, bir seri pul örneği

Kural olarak koleksiyon yalnız damgasız ya da tumuyle damgalı pullardan oluşturulur. Başka bir deyiş ile (klasık dönem pulların dan oluşan, teknik boyutları ile çok gelişmış koleksiyonlar dışında) damgasız ve damgalı pulların karıştırılması, bir arada toplanarak koleksiyon yapılma sı doğru değildir. Ancak, bu arada koleksıyonunuza konulmayacak bir pul, seri elinize geçtiğinde başka amaçlarla kullanmak için (örneğin; pul değiştir mek gibi...) saklayınız

İyi bir koleksiyon için uyulması gereken kurallar:

Koleksıyonunuza koyacağınız tüm pulların sağlam ve temiz olmasına özen göstermelisiniz. Bozulmuş ve sa katlanmış, kirlenmiş pullar değerlerini yitirdiklerinden; koleksiyona konulmaları doğru olmayacaktır

Sağlam bir pul nasıl olmalıdır?

—En küçük bir parçası bile eksik, yırtık, delik, katlanmış, kırılmış; kağıdında sıyrılmalar olmuş pul, sakatlanmış sayılır.

—Pulun "dantel" olarak tanımladığımız tırtıllı kenarları tümüyle tam olmalıdır.

—Ön ve arka yüzünde kir, leke, yabancı bir madde (mürekkep, boya, kalem ile çizgi vb.) bulunmamalıdır

—Damgasız pullarda; zamk üzerinde, çok belirgin biçimde parmak izi veya başkaca bir leke bulunmamalıdır.

—Damgalı pul topluyorsak; üzerinde temiz, okunaklı ve mürekkebi bulaşmamış bir damga olmalıdır

– Yine damgalı pullarda; tercihan, damganın pulun bir köşesinde, pulun üzerındeki desen, resim yada kompozisyonu kapatmamış şekilde olması aranılmalıdır

—Daire şeklindeki (klasik tipdeki) damga ile damgalanmış pulları tercih ediniz. Düz ya da tırtıllı çizgilerle, yahut reklam, slogan nitelığındeki yazılardan oluşan damgalarla damgalanmış (posta merkezinin ismi ve tarihi görülmeyen bir damga bulunan) pul filatelik açıdan yeterli değildir.

Bu açıklamaları gözönünde tutarak, koleksiyonunuzun özenle, temiz pulların seçilmesiyle anlam ve değer kazanacağı kuralını unutmayınız.

GELİN BİRLİKTE "BEZ BEBEK" YAPALIM

Bize neler gerekecek

Çok sayıda renkli ve desenli kumaş parçalar. (Pazen veya kadife gibi kalın kumaşları tercih edelim)
Yorgan iğnesi ve ipliği — Makas — Kalınca bir ip (sicim) — Uzun yün parçalar — Iki adet beyaz düğme
Çengelli iğne — Biraz pamuk — Tutkal

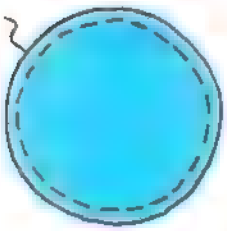

1 Önce elimizdeki renkli kumaş parçalarını daire biçiminde keselim. Gövdeyi oluşturmak için daha büyük daireler, kol ve bacakları oluşturmak içinse daha küçük parçalar kesmemiz gerekecek.

Herbir parçayı kenarlarından dikelim, sonra arkadan ipliği çekerek kumaşı biraz buzelim.

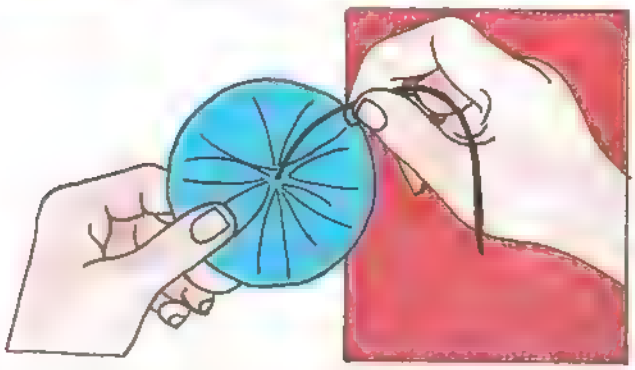

2 Kol ve bacaklar için daireler üzerinde delikler açalım ve kesilen parçaları bu delikler yardımıyla elimizdeki kalın ipe geçirelim.

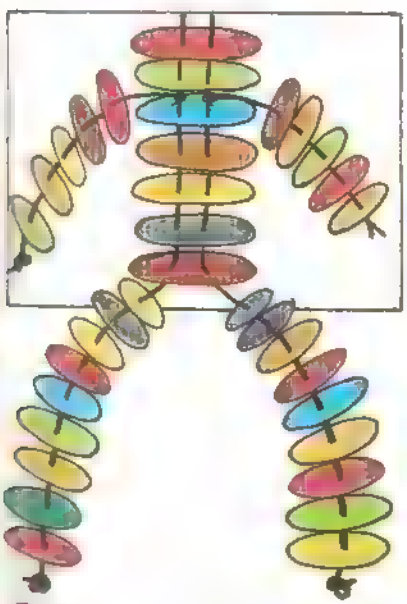

3 Gövdeyi oluşturan parçaların (dairelerin) üzerine iki delik açmalıyız.

Bacakları oluşturan iplerin üzerine gövdeyi şekilde görüldüğü gibi yerleştirelim ve kolları da gövdeye ekleyelim.

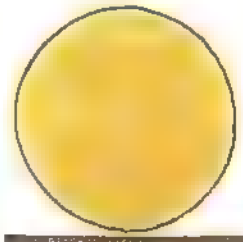

4 Sıra geldi bebeğimizin başını oluşturmaya.. Bunun için öncelikle iki yuvarlak kesilmiş kumaş parçasına ve şerit biçiminde kesilmiş bir parçaya ihtiyacımız var. Bu parçaları şekilde görüldüğü gibi, sadece ufak bir açıklık bırakacak şekilde dikerek birleştirelim. Diktikten sonra ters çevirelim ki dikiş izleri içeride kalsın, gözükmesin.

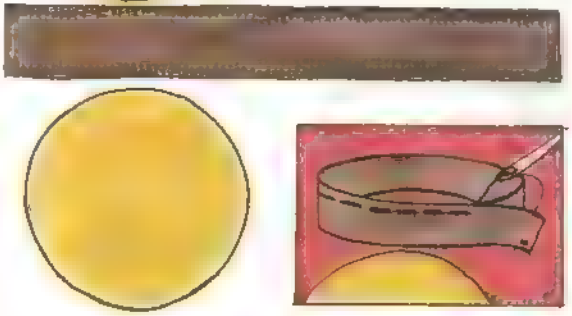

5 Sonra içini pamukla doldurup açık olan kısmı dikerek kapatalım. Artık bebeğimizin başını gövdesine ekleyebiliriz.

6 İşin en zevkli kısmına geldik. Şimdi bebeğimizin yüzünü oluşturalım. Iki adet büyük beyaz düğme ve iki adet yeşil halka ya da taştan bebeğimizin gözlerini oluşturalım. Yeşil halkayı düğmenin üzerine tutkalla yapıştırırsak gözün renkli kısmı meydana gelir. Gözbebeğini ise siyah bir nokta ile gösterebilirsiniz.

Kırmızıya boyadığımız bir çengelli iğneyi yüzün alt kısmına dikerek bebeğimizin ağzını oluşturalım. Gözlerin üzerine siyah iplikle dikiş atarak bebeğimize ikı adet de kaş yapalım. Son olarak da uzun yün parçalarından saçlarını oluşturalım.

Artık bizim de şirin mi şirin bir bez bebeğimiz var.

BİL BUL EĞLEN

ORHAN VELİ'NİN DOĞAN KARDEŞ YAYINLARI İÇİN YAZDIĞI NASRETTİN HOCA ŞİİRLERİNİN SON BEYİTLERİ KAYBOLMUŞ, KAZANA GİRİP KARIŞMIŞLAR. ACABA HANGİ BEYİTİN HANGİ ŞİİRE AİT OLDUĞUNU BULABİLECEK MİSİN?

1

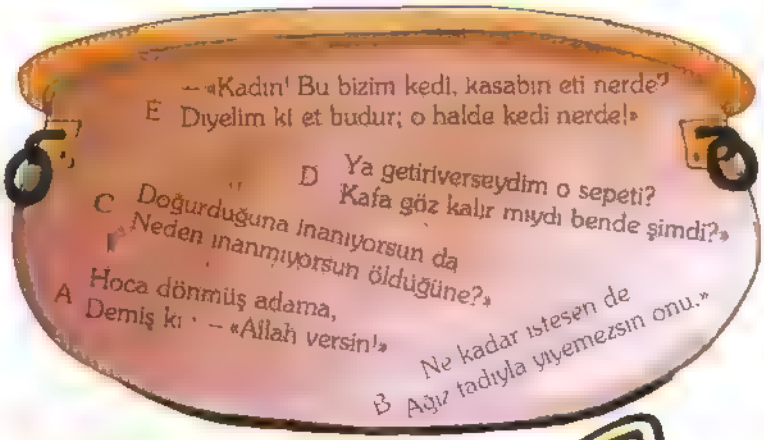

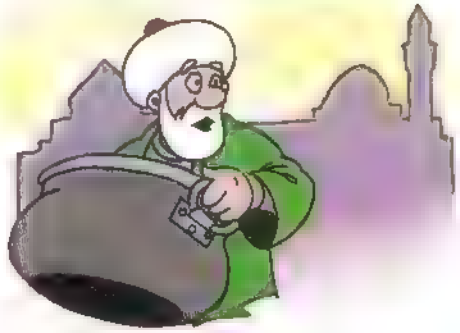

DOĞURAN KAZAN

Ödünç bir kazan alır Hoca bir komşusundan.
Verirken bir tencere yerleştirir içine.
Komşusu sorar :— «Bu ne?»
— «Doğurdu senin kazan.»
Komşusunun ölçü olmaz sevincine.

Üç beş gün bir zaman geçer aradan
Hoca yine kalkar, komşuya gider;
Bir ıkı gün için kazanı ister
Komşu da «Hay hay!» der, «Baş üstüne!» der
Geçer yine bir zaman
Komşu bakar kazan gelmiyor geri;

Çekince ayağına çedikleri,
Hocanın evinde alır soluğu;
Sorar :— «Yahu! Bizin kazan ne oldu?»
— «Ha! Sizin kazan mı? Sizlere ömür!»
— «Aman, Hocam! Kazan bu; nasıl ölur?»
- «Komşum, vallahi saçmaladın yine
Kazan neden ölmesin, doğursun da?

2

KEDİ NERDE?

İki okka et alır bir gün Hoca,
Karısı bir kapama yapsın diye;
Oysaki karısı, yalnız kalınca,
Ziyafet çeker bütün mahalleye.
Akşam hoca gelir, sofra kurulur,
Üzerine konur bir sahan bulgur
Hoca sorar : — «Bu ne böyle, be kadın?
Et almıştım, kapama yapacaktın?
Hani nerde kapama?»
— «Ah, efendi! der karısı, hiç sorma;
Hınzır kedı yemiş etin hepsini.»
— «Ne? Yemiş mi? Gidi kulhanı seni!»
Yaralanmış gibi ta cığerinden,
Hoca fırlar yerinden
— «Değnek yok mu? Benzeteyim şunu bir!»
O ara bızım Tekır
Gorunur; ama bir kemik, bır deri
Hoca görünce bunu şuphelenir
Sorar : — «Nerede bunun yedikleri?
Çabuk! Koş bana terazıyı getır.»
Kedi tartılır, iki okka çeker;
Bunu gören Hoca efendi şöyle der .

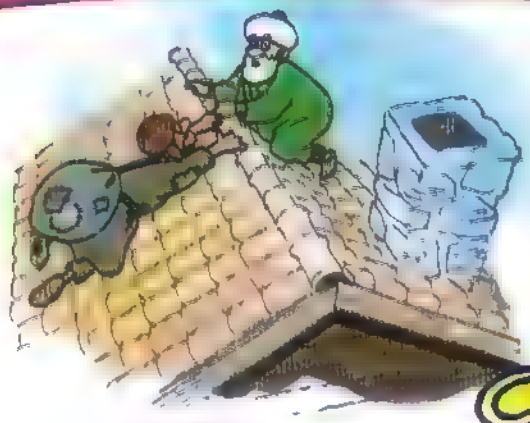

3

DAMDA

Hoca çıkmış, dam aktarırmış damda
Kapı çalınmış bir an.
Eğilmiş bakmış: Bir adam. Adamda
Ne üst, ne baş. Perişan.
Merak etmiş, sormuş : — «Kimi istedin?»
— «Seni, Hocam, biraz aşağıya ın.»
«İyi ama, ağam, işim acele;
Ne söyleceksen oradan söyle »
— «Bir ricam var senden, küçük bir ricam.
Aşağıya insen ne olur, Hocam?»
— «Herhalde iş muhim! Anlamak gerek.
Bakalım neymiş muradı?» diyerek
Takım taklavatı bırakıp dama
İnmiş kırk bir basamak merdiveni.
Açarak kapıyı sormuş adama.
«Söyle. Ne var? Niçin indirdin beni?»
Adam demiş ki : — «Hocam, ne olursun!
Allah kazadan belâdan korusun.
Dert verip derman aratmasın Rabbım.
Sevaptır, bir sadaka ver, fakirim »
Bu lafları duyunca
Deliye dönmüş Hoca.
Ta damlardan ınşıne mi yansın,
Yanda kalan işine mi yansın?
Ama Hoca bu, kurnaz
— «Hele yukarı gel benimle biraz,
Üst tarafını orada söylersin»
Varınca, ikisi de nefes nefese, dama

AĞIZ TADI İLE

Birgun birı Hocaya bir ciğer tarif eder;
— «Hele bir pişir de gör, ne kadar lezzetli!» der
Hoca da bu tarifi, tutar, kâğıda yazar.
Akşam eve giderken, dolaşıp çarşı pazar,
Tarife en uygun ciğeri bulur.
Alır evinin yoluna koyulur
Sen misin ciğer elde eve giden? —
Düşüne düşüne yürürken Hoca
Gökten ok gibi inen bir atmaca,
Kaptığı gibi ciğeri elinden,
Bir anda yedi kat gökleri boylar
Hoca, garip, birdenbire afallar.
Önce anlayamaz ne olduğunu;
Sonra göğe uzatıp yumruğunu
Der ki : — «Hiç yorulma, tarife bende;

4

5

AYVA-İNCİR

Bir gun Hoca, evının bahçesinden
Timur'a bir hediye götürmeyi tasarlar
Ayırır, tazesinden körpesinden,
Çeşit çeşit incirler, şeftaliler, ayvalar.
Nihayet ayvada kılar kararı
Bir sepete doldurup ayvaları
Giderken...
Vazgeçer birden.
Der ki :— «İncir daha münasip düşer.»
Ayvaları boşaltıp üçer beşer,
İncir dizer yerine;
Güzelce yaprak döşer üzerine,
İş gayrı bir sunma işine kalır.
Bu emsalsiz hediyenin sahibi,
Koluna sepeti taktığı gibi,
Bir anda soluğu sarayda alır.
Bırkaç dakika bekledikten sonra
Çıkarılır huzura.
Ama nedense işler aksı gider,
Timur bu hediyeyi görünce hiddet eder.
Bir saygısızlık sayar bunu kendi katına;
Memnun olmaz böyle bir ziyafetten;
İncirleri alıp alıp sepetten
Yapıştırır Hocanın suratına.
Hocada ne üzülmek, ne de keder;
Durmamacasına hakka şükreder
Timur şaşırır :— «Hoca! Ne diyorsun?
Halini görmüyor da Hakka şükrediyorsun.»
Hoca cevap verir :— «Şükür Tanrıya!
Şu sepet daha demin avvayla doluydu ya.

GELİN SANDVİÇ YAPALIM

Hazırlanma süresi: 10 dk.

Fırında pişirme süresi: Thermostat 5'te ayarlıyken 5 dk. Eğer gazlı fırın ise fırını 10 dk. önce, elektrikli fırın ise 20 dk önce fırını ısıtın

1 porsiyon için gereklı malzeme 2 dılım ekmeği, 1 domates 1 "beyaz soğan ekmek dılımleri bu yükluğunde ıkı dılım kaşar veya gravyer peynirı, kekik, 2 kaşık zeytınyağı, 2 tutam tuz
Bir salata kabına kalın dilimler halinde domatesı kesin
2 kaşık zeytınyağı koyun tuzlayın, karıştırın, taze soğan dilimlerını karıştırın yenıden karıştırın

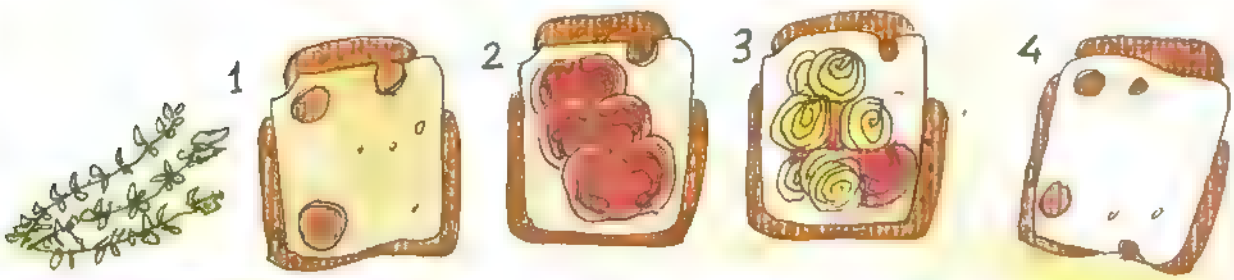

Bu arada, ekmek dilimlerinden birinin üzerine, dilimi kaplayacak şekilde bir kaşar veya gravyer dilim koyun

Sonra, sırasıyla domatesi, kekiği, soğanları koyun, bir dılım gravyer veya kaşarı daha ekleyin ve üstune ikinci dılım ekmeği koyun.
Bir fırın tabağı ya da alumınyum kâğıt üzerine yerleştirip, fırına koyun 5'te beş dakika sureyle pişirin. Çıkarın ve sıcak yiyin.

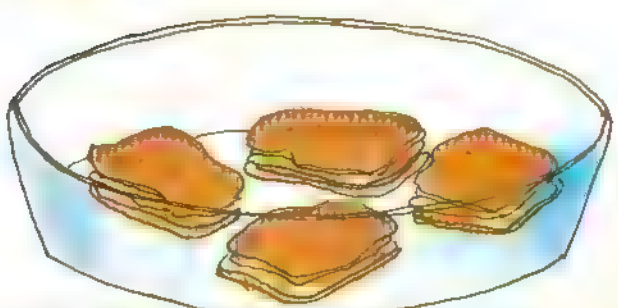

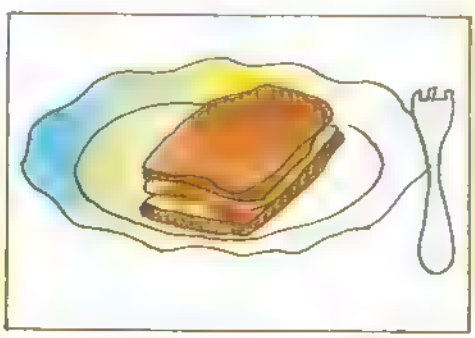

BU SAYIMIZDAKI BIL BUL EGLEN ÇOZUMU
1 C 2 E 3 A 4 B 5 D

ÇOCUK VE MÜZİK

Hazırlayan: Şeyma Gencel DOĞRAMACI
(Psikolog Danışman)

"Müzik ruhun gıdasıdır". Bu, belki de en çok bilinip, üzerinde hemfikir olunan atasözlerimizden biri. Çocuk yetiştiren ailelere kulak verdiğimizde, çoğunun çocuklarının müziğe duyarlı olmasından hoşlandığını ve bir müzik aleti çalmasına heves ettiklerini duyabiliriz. Müziğe dönük düşünceler bu denli olumlu olmakla birlikte pratikte görülen, gerek büyüklerin gerekse çocukların müzikle ilgisinin daha çok dinleyici olarak kaldığıdır.

Müziği bir ifade yolu, bir dinlenme yöntemi olarak kullanabildiğimiz zaman kişide olumlu etkiler yaratabiliyor. Aksi bir zorlama ise kişiyi müzikten uzaklaştırabiliyor. Özellikle çocuğun müzik eğitiminde ağırlık tamamen müzik yapmanın bir "iş" olduğu yönüne kaydırılırsa müzik ile çocuk arasındaki doğal ve çok eskilere dayanan iletişim zorlanabiliyor. Müziği "iş" olarak benimseyen ve benimsemekte zorluk çeken çocuklar arasında "Ya hep, ya hiç" türü bir ayrıcalık olabiliyor. Müziğe "iş"olarak bakmayan/ bakamayan çocuk ise müzik yapma, müzikle haşır neşir olabilme keyfinden de uzaklaşmak durumunda kalabiliyor. Aslında çocuğun yaşantısında çok eskilere gidildiğinde, onun daha dünya yüzüne bile çıkmadan; müziğe sese duyarlı olduğu ve değişik seslerden etkilendiğini biliyoruz. Anne karnındayken yaşanmaya başlanan böylesine doğal bir **çocuk-ses, müzik** ilişkisinin daha sonra da aynı doğallıkla yapaylaştırılmadan devam etmesine gayret göstermek önem kazanıyor.

Çocuk Gelişimi, Eğitimi Uzmanı **Ayşe Urfioğlu** çocuğun müzikle ilişkisinin ilk yılını şöyle anlatıyor:

Hamilelik ve Bebeklik Döneminde Müzik

Uterus içindeki yakınlaşma, çocukluk çağındaki yakınlaşmaları bize kısmende olsa açıklayabilecek bir anahtardır. Ilık bir sıvı içinde yüzmek, hareket halindeki bir bedenle uyum içinde sallanmak ve atmakta olan bir kalbin sesine kulak vermek yine bu duyumlara rakip sayılabilecek başka dürtülerin bulunmadığı bir ortamda uzun süre yaşamış olmak, zihnimizde kolay silinmeyecek bazı izlenimler bırakmıştır; **güvenlik, rahatlık** ve **durağanlık** gibi.

Doğum anında bebek ilk soluğunu alır, arkadan beş altı saniye sonra ağlamaya başlar. Bebek uterus içindeki rahatlığı yitirmenin acısını çıkarmak için o ortamla yakın bir ilişki kurmak,temas halinde olmak isteyecektir. Bu yakınlığın uterus sonrası dönemdeki karşılıklarını bebeğe anne ya da anneye yardımcı olanlar vermeye çalışırlar. Bazen kucaklamak da tek başına yeterli olmayabilir. Beşiklerin çok yavaş veya çok hızlı sallandığında bebekler üzerinde hiçbir yatıştırıcı etkileri olmadığı anlaşılmıştır. Nedeni ise bebeğin alışık olduğu bazı ritmlerin birer kopyası olmasıdır. Ancak mekanik olarak işleyen ve dakikada 60 ile 70 kez sallanan bir beşiğin bebekler üzerinde ani, yatıştırıcı etkisi olduğu gözlenmiş anıdan sakınleşmişler ve ağlamaları kesilmiştir. Her ne kadar annelerin bebeklerini kollarının arasında sallama hızları, hayli farklılık gösterse de tipik "bebek sallama hızı" sözü edilen bebek deneyine yakındır. Bu yatıştırıcı hareketlerin, uterus içindeyken duyulan ritmik hareketlere benzediklerinden yatıştırıcı etkisi büyüktür.

Uterus içindeki bebeğin, annesinin yürüyüşü dışında tanıyabileceği iki ritmik hareket söz konusudur: Bunlar, annenin soluk alıp verirken inip kalkan göğsü ve kalbinin düzenli atışlarıdır. Soluk alma hızının dakikada on, on dört olduğu düşünülürse, biraz fazla yavaş olduğu görülür. Ama kalp atışlarının hızı dakikada yetmiş iki yani tam aranılan ritmi vermektedir. Bebek tarafından işitilerek ya da hissedilerek algılanan bu ritm uterus içindeki hayatını hatırlattığından doğum sonrasında onu yatıştıran unsur olduğu düşünülmektedir.

Gebeliğin son aylarında anne konsere gittiğinde veya herhangi bir müzik dinlediğinde bebeğin aktifliğini nadiren fark etmez. Bebek anne karnında 7. aydan itibaren işitme duyusuna sahiptir ve bazı araştırmacılara gore annenin dinlediği müziğe karşı bebeğin verdiği bu motor reaksiyonlara bebeğin kendi işitme duyusu neden olmaktadır.

Çocukta müzik yeteneği doğal olarak başlar. Bebek, daha gözleriyle bir yere sabit olarak bakmadan evvel sese karşı duyarlıdır. Doğumdan itiba-

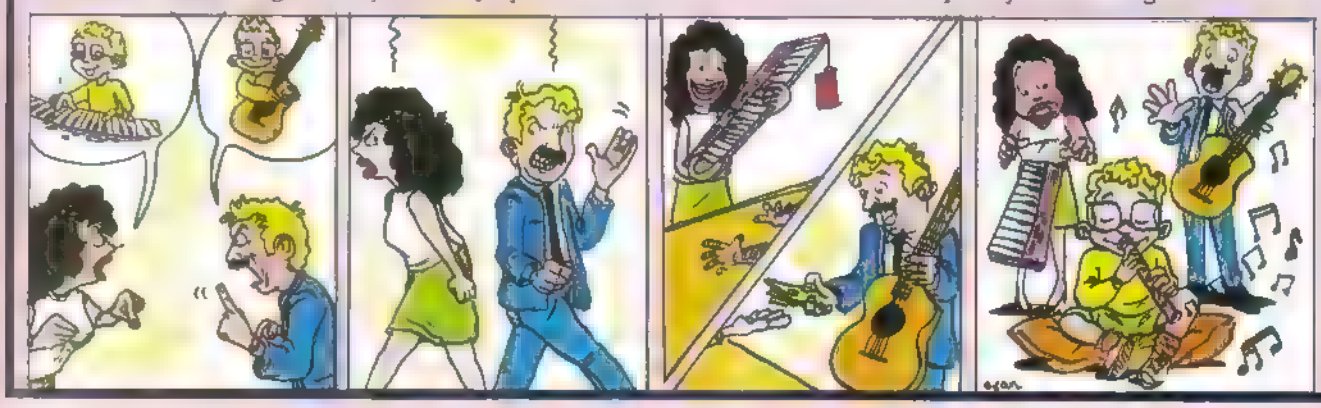

ren ses uyarıcısına tepki gösterir. Anne ve babasının ayak seslerini tanır. Ağlamalarla ve ses tonunu yükseltip alçaltarak mutluluğunu ve mutsuzluğunu ifade eder. Evdeki olağan sesleri, aile bireylerinin seslerini, keyifli veya kızgın olduklarını fark ederler. Bebek biraz büyüdükçe sözcüklerden anlam çıkarır ve seslere karşı duyarlılığı azalır. Bazı araştırmacılara göre çocukların şarkı ve mırıldanmalarını dinleyerek,orijinal dans ve oyunlara uyma çabalarını seyrederek doğuştan müziğe karşı duyarlı olduklarını gözleyebilirsiniz. Bu doğal yetenek evrenseldir ve her toplumun bir üyesi olan çocukta doğuştan vardır. Doğumdan birkaç hafta sonra bebek anı ve yüksek tondaki sese kasılma davranışı gösterir. Yumuşak sesler duyduğunda örneğin: Annesinin, bakıcısının sesi veya ninni söylendiğinde rahatlar, bazı tıpık hareketler yapar örneğin; emme, gülme gibi. Ninnilerin çocuklar üzerinde etkisi kesindir. Yatağa yatırıldığında ve belli bir ritmde müzikle birlikte sallandığında bebeğin daha fazla rahatladığı gözlenir.

Yapılan test ve gözlemlere göre bedensel rahatsızlıklarından dolayı 3. aydan küçük olan bebeklere müzik dinletildiğinde çok fazla tepki vermedikleri görülmüştür. 3. aydan sonra bazı hareketlere sesin eşlik ettiğini anlamaya başlarlar. 5. ayda bazı özel seslere verdikleri cevapta bir artış gözlenir. 4 ve 6. aylarda bebekler müzik dinlediklerinde çok dikkatlidirler. Müziğin geldiği yöne döndükleri, dinledikleri ve bittiği zaman annelerinin yüzüne soru sorar bir ifade ile baktıkları, bazen gülme davranışında bulundukları görülür. Bazılarında ise müzik çalındığında elindeki işi bıraktığı ve sesin geldiği yöne dönerek hareketsiz kaldıkları gözlenir. Bu aylarda bebekler alışık oldukları tanıdık seslere karşı çok duyarlıdırlar. Ör: bebek annesinin ve kardeşinin sesine, babasından daha duyarlı olabilir. Evde bütün gün kimmle kalıyorsa o sesi daha iyi tanır. Bazı araştırmacılara göre de bebekler kendi yaşıtlarına yakın olan çocuk seslerine ve bu sese yakın olan bazı müzik aletlerinin seslerine duyarlıdırlar ör: Flütle çalınan bir müzik. Normal gelişim içinde olan bebekler 8. aydan itibaren canlı ritmleri içeren müziklere karşı aktif davranışlarda bulunurlar. Bu aydan itibaren dilin varlığını kavradıkları için müziği sadece pasif bir şekilde dinlemezler aynı zamanda müziğe sesle cevap verirler. Bunu müzikal olarak anlamsız şekilde belirtirler. Bebek 9 aylık olunca müziğe verdiği tepkide bir kalite meydana gelir. Müzikten zevk aldığını veya hoşlanmadığını belirtir. Bu dönemde çocuk konuşmak için ilk çabalarını göstermeye başlar. Bu çabalar onun müzik yaşantısını etkiler. Tanınmış otoriteler, çocuk gelişiminde en önemli değişmelerin çocuğun öğrenmeye, yürümeye ve konuşmaya başladığı ilk zamanlarda oluştuğunu söylerler. Çocuk bir yaştan itibaren ilk kelimelerini kullanarak kendini ifade etmeye başlar. Müziğe olan ilgisi de bu dönemde ilerleme kaydeder. Müziğin uyarıcı etkisini farkeder ve karşılık vermeye başlar.

OKUL ÖNCESİ ERKEN MÜZİK EĞİTİMİNE MODERN YAKLAŞIM

Temel müzik eğitimini gelişi-güzelliğinden kurtarıp, bu eğitime geçiş döneminde disiplini sağlayan ve gelecekteki eğitim temposunu ritmik motiflerle aktivize eden, okul öncesi müzik eğitiminin, hangi amaçlara yönelmesi gerektiği, anne ve babalar için temel problemlerden birini teşkil etmektedir.

Müzik, çocuğun yaşantısında önemli bir yer tutar. Kaliteli müzik duygusu için doğumdan itibaren eğitim gereklidir. Çocuk birkaç aylıkken müzik dinlemeyi becerebilir. Hem yeni doğan hem de büyük çocuklar için en uygunu klasik müzik dinletmektir. Ancak bunu da iyi seçmek gerekir. Çocukta çok fazla kargaşa yaratacak, tedirgin edecek türde değil, onu sakinleştirecek, rahatlatacak türde hoş ve sevimli olmalıdır. Örneğin; Vivaldi'nın eserleri dinletilebilir. Eğer aile, çocuğu temelden iyi müziğe yaklaştırmışsa hiç bir problem çıkmaz. Ama eğitime "dolmuş türü" bir müzikle başlanmışsa geri dönüş çok zor olur. Çocukken mutlaka iyi müzik dinlemek gerekir.

Kimi anne-babalar, çocukları bir müzik aleti çalsın isterler ama çocuk isteksizdir. Çocuğu zorlamak kesinlikle zararlı bir davranıştır. İsteksiz olan bir çocuğa ortam hazırlayarak iyi bir müzik ve kaliteli müzik olgusunu vermek çok daha yararlı olacaktır. Ailede çağdışı bir müzik dinleniyorsa, çocuk da ileriki yaşamında bunu sürdürür, dışına çıkamaz. Ço-

BİR KİTAP

Ayşe Ürfioğlu, Ya-Pa Yayınlarından çıkan **Bebeklik ve Okul öncesi Dönemde Müziğin Gelişimi ve Eğitimi** adlı kitabında anne-babaların yanısıra, anaokullarında da yararlanılabilecek pratik bilgiler veriyor. Kitapta **ritm ve hareket, tempo, ses yüksekliği** ve **alçaklığı** gibi kavramlar açıklandığı gibi müziğin bilim, matematik, dil, sanat ile olan ilişkisi de irdeleniyor.

Kitabın belki de en ilginç bölümü çalışma sayfaları adı altında derlenmiş, ses oyunları. Çevrede duyulan çeşitli seslerin çocuk tarafından tanınması, taklit edilebilmesi ve daha da ötesi belli kavram kategorilerine ayrılabilmesine dönük eğlenceli bir eğitim veriyor bu oyunlar; hafif-kuvvetli sesler, uzak-yakın sesler, kalın-ince sesler gibi. Kitapta önerilen diğer çalışmalarda ise ses ile mekan, hayvan, enstrüan, tabiat olayları arasındaki ilişkiyi çocuğun dinlemesi ve tekrar yaratması amaçlanıyor.

Anaokulu yaşındaki çocuklar için hazırlanmış kitap, **çocuk** ve **müzik, ses** ilişkisini doğal ortamında ve çocuğun doğal olarak duyduğu seslerle pekiştirmeyi amaçlıyor.

cuk, başlangıçta bu konuda yönlendirilebilir.

İyi bir kulak eğitimi vermenin yanısıra, ritm duygusunu geliştirmek de çok önemlidir. Müzik eğitimi açısından bu konuya en uygun zaman 3 yaştır. Bu konudaki müzik öğreti metotlarından en etkilisi Orff metodudur. Orff metodunun müzik eğitimi ve öğretimi ile ilgili çalışmalarına, Alman besteci ve müzik eğitimcisi Carl Orff tarafından başlanmıştır. Bu nedenle Carl Orff bu metoda ismini vermiştir. Burada ön planda olan müziksel yetenek veya teknik beceri değil, tersine aktif katılım, müzik topluluğuna uyma ve birlikte şekil vermedir. Okul müziğinde melodik ve ritmik formüllerle müzik yapma eğiliminin kökleri bu yöndedir. Bunlar önce el ve ayağın doğal hareketleriyle, daha sonra temeli vurmalı çalgılar olan enstrümanlarla yapılır.

Orff metodu hakkında söylenecek iki temel özellik vardır: Ritm ve Ezgi. Ritm konuşmayla başlar. Konuşmayı ritmle birleştirmek için tekerlemelerden, özellikle çocuk tekerlemelerinden hareket edilir. Bu tekerlemeleri söylerken aynı zamanda ritme göre konuşmayı da öğretmiş oluruz. Ritm duygusu konuşmayla pekişince ardından ritm çalgıları gelir. Böylece ritm duygusu pekişmiş olur. Bugün müzik eğitiminde temel alınan "basitten-karmaşığa" ilkesi, Orff tekniğinde ritm ve ezgi öğeleriyle bir bütünlük oluşturur.

Ritm duygusunu veren en uygun aletler vurmalı aletlerdir. Yani, vurduğumuz zaman doğru ses veren aletler. Çocuk bu ritmik metodun üzerine blokflüte başlayabilir. Blokflüt diğer çalgılara geçiş için bir araçtır. Ancak başlangıç için keman, mandolin, gitar gibi aletler kullanılmamalıdır. Çünkü bunlar telli ve perdeli çalgılardır. Çocuğun, olumlu ses çıkarması zorlaşır ve zamanla müzikten ve bu aletlerden kopabilir. Piyano çalmak uygun olabilir. Çünkü, tuşlara bastığı zaman doğru sesi alabilir. Birkaç tuşa basarak bir melodi bile çıkarabilir. Bazı ailelerde de çocuğa org alınıyor. Belki piyanoya kıyasla daha ekonomik olduğu için tercih ediliyor. Org çok olumsuz ve suni bir alet. Küçükken kesinlikle çalınmamalıdır, çocuğu tembelliğe alıştırır. Org da ritm ve armoniler zaman zaman yanlış çıkıyor ve çocuktaki kulağı da yok ediyor.

Okul öncesi müzik eğitiminde başlangıç olarak kullanılan, hem ritmi hem de olumlu sesleri veren tek metot Orff metodudur, Orff çalgılarıdır. Çocuk bu çalgılardan sonra istediği bir müzik aletini-kabiliyeti varsa- çok rahat çalabilir.

İlkokul çağı öğrencilerinin gerçekleştirdikleri bir gösteride, öğrencilerin bir grubu karton kutuları boyayıp ejderha yapar; bir grup ejderhayla ilgili metinler yazarken diğer bir grupta ilkel araçlarla duruma uygun müzik yapıyorlardı.

ÇEKİRDEK

copyright ARTNET A.Ş. 198

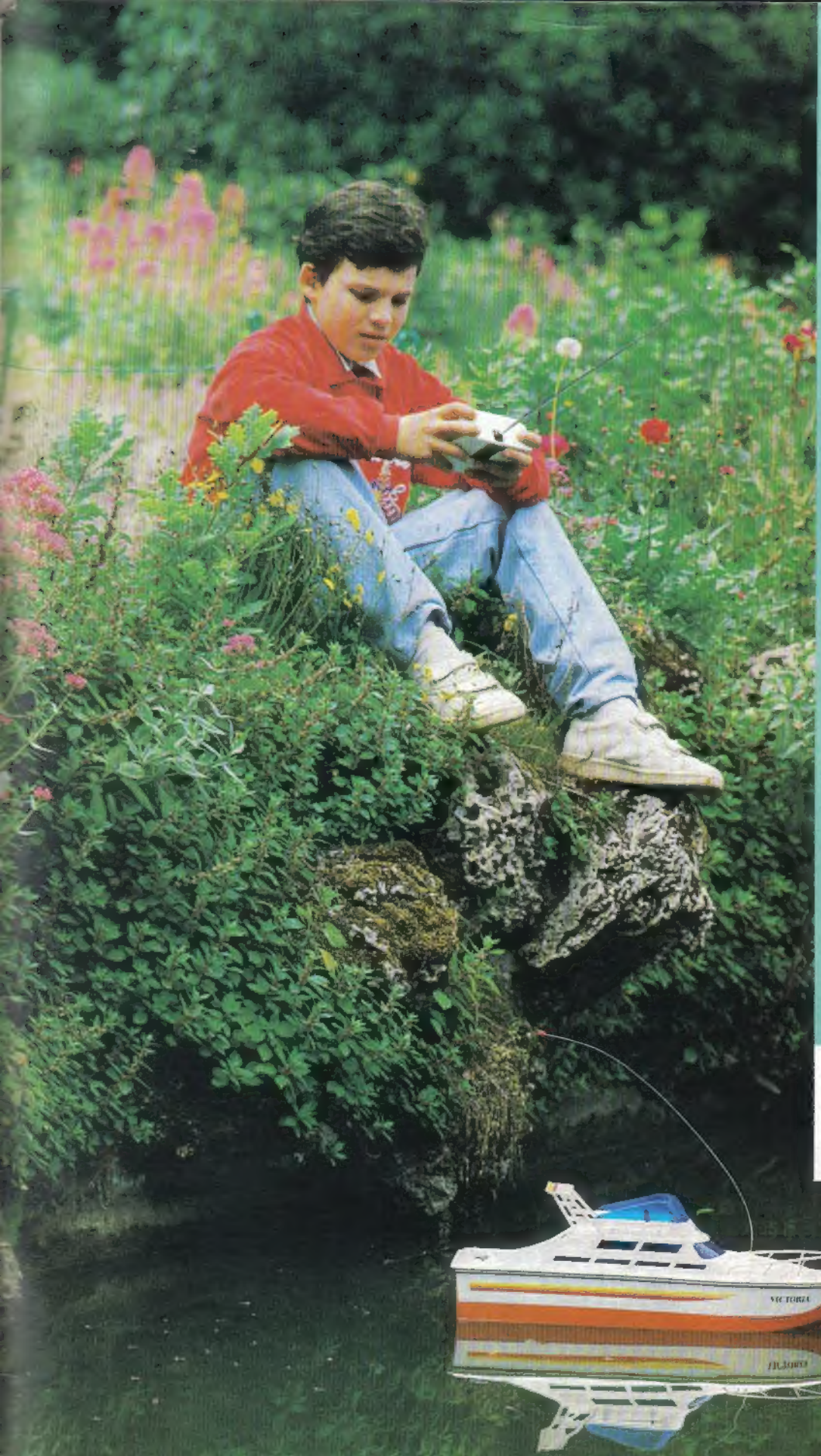

"On bir yaşındayım. Bu yıl ilkokulu bitireceğim. Ders çalışmak benim hobim. Boş zamanlarımda org çalar, paten yaparım. Büyüyünce gemi mühendisi olacağım. Koyu Fenerbahçe'liyim. Ninemin tatar böreğini çok severim..."

Kerim

Süper Yaşam Sigortalı.

Sevgili çocuklar. Süper Yaşam Sigortası'nda aylık 10-20 bin gibi bir tasarruf hem geleceğinizi güvenceye alır, hem de yatırılan sigorta primleri yaşamınızın ilk birikimine dönüşür.

Hemen bir büyüğünüzün elinden tutun, onu en yakın **Yapı Kredi Bankası** şubesine ya da **Halk Sigorta** acentesine götürün... Halk Sigorta Uzmanları size gereken bilgiyi versin.

Halk Sigorta | Yaşam Sigortası

BİR YAŞAM GEREĞİ

Genel Müdürlük ve Merkez Bölge Müdürlüğü: Telefon: (1) 174 39 40 (10 hat). **Adana Bölge Müdürlüğü:** Telefon: (71) 132 787 - 132 788 **Ankara Bölge Müdürlüğü:** Telefon: (4) 139 51 00 (4 hat). **Bursa Bölge Müdürlüğü:** Telefon: (24) 21 82 97 - 20 51 22. **İzmir Bölge Müdürlüğü:** Telefon: (51) 14 36 11 - 14 34 54

AKTİF BANKACILIK

Şimdi gençler çok şanslı! Hepsi GENÇ TELECARD'lı...

TELECARD'ı tanıyor, kolaylıklarını görüyor, ama yaşınız nedeniyle kullanamıyordunuz.

Şimdi Yapı Kredi'de kendi adınız ve kendi imzanızla hesap açacak ve GENÇ TELECARD alacaksınız*.

Şifrenizi yalnız siz bilecek, kendi başınıza para çekeceksiniz. Özgürce, güvenle...

Üstelik dilediğiniz an! Sabah, akşam, hafta sonu, yılbaşı, tatil, bayram.

GENÇ TELECARD... İşte paranız şipşak!

TELE 24'lü bir Yapı Kredi Şubesine geldiniz.
GENÇ TELECARD'ınızı kapıdaki yuvaya soktunuz.
Yeşil ışık yandı, "çıt" kapı açıldı. Şimdi TELEBANKA'yla baş başasınız. Kartı makineye verdiniz... İşte ekranda isminiz!
Düğmelere basın, şifrenizi yazın, işlemlere başlayın.
Para çekin, para yatırın, ne kadar paranız kaldı bir bakın.
Heyecanlı, zevkli, çok kolay!

GENÇ TELECARD'la gençliğe yeni bir hayat!

YAPI KREDİ
"hizmette sınır yoktur"

* 14-18 yaş arası gençler GENÇ TELECARD sahibi olabilir.

M